

De Herwijnse Ro(o)sa's en de herkomst van hun familienaam

DOOR ENGEL ROZA

1. *Verscheidenheid in de naam Rosa*

Volgens het Nederlands Repertorium van Familienamen¹ waren er in Nederland op 31 mei 1947, toen er een volkstelling werd gehouden, 551 personen die de naam Roza droegen. Daarnaast waren er ook nog 34 personen met de naam Roosa, 22 met de naam Rosa en ook waren er nog 12 die Rooza heetten. In hoeverre zijn deze mensen met elkaar verwant? De oudst bekende Rosa in de Nederlanden is *Jan Rosa*, die van 1428 tot 1447 secretaris was van het 'Hof van Holland'. Hij wordt geacht de stamvader te zijn van een magistratenfamilie in Holland en Zeeland, waaruit burgemeesters, notarissen, rechters, advocaten en andere hoogwaardigheidsbekleders zijn voortgekomen.² In Gelre komt de naam voor in het begin van de zeventiende eeuw, soms geschreven als Roosa, dan weer als Rosa. De eerste die daar de naam draagt, is *Abraham Gijsbertsz Ro(o)sa*, die als schepen zijn woonplaats Herwijnen in de Tielerwaard vertegenwoordigt bij de 'Hoge Bank van Tuil'. De aanstellingsakte, waarin hij voorkomt als Roosa, dateert uit 1636.³ Abraham is een telg van een, in die dagen als 'rijk' bekend staande, boerenfamilie. De vermoedelijke stamvader van deze familie, genaamd Go(v)ert, moet omstreeks 1500 geboren zijn, maar voert, net zo min als zijn nazaten een familienaam, totdat Abraham en na hem al diens nakomelingen en die van zijn broers dat wel gaan doen. Van deze familie is bekend dat er geen verwantschap bestaat met de eerder genoemde magistratenfamilie. Een derde familie Rosa komt oorspronkelijk uit Thussis in Zwitserland. Het is een familie van edelsmeden, die zich in Nederland vestigt met de komst van *August Johann Rosa*, die in 1791 Nijmeegs burger wordt.⁴ Daarnaast is er in Amsterdam in de zeventiende eeuw een evenmin verwante Rosa-familie die tot de Portugees-Joodse gemeenschap behoort.⁵ Verder zijn er ook mensen die zich Rosa noemen, maar die eigenlijk uit families Roos, Roose of Roosen voortkomen, bijvoorbeeld na studie. Bekend is de Rotterdamse notaris *Bartholomeus Rosa*, die uit de Rotterdamse burgemeesterfamilie Roos stamde.⁶ Uit een vergelijking van de gegevens op beschikbare persoonslijsten met de ontwikkelde genealogie van het Herwijnse Ro(o)sa-geslacht is vast komen te staan dat alle Roza's van 1947 uit het Herwijnse geslacht komen. Dat geldt ook voor de spellingvormen Roosa en Rooza, maar voor de 22 Rosa's uit 1947 is een andere herkomst niet uit te sluiten.

2. *De Herwijnse Rosa's*

Over het Herwijnse Ro(o)sa-geslacht zijn in de loop van de tijd een aantal publikaties verschenen. De moeder van Gijsbert van Rijckhuijsen,⁷ één van de eerste Nederlandse genealogen, is een Herwijnse Rosa en het is dus niet verwonderlijk dat in Gijsberts omvangrijke handgeschreven 'Geslacht- en Copia Missive-boek', dat uit zeven delen bestaat, en dat hij in 1740 begon te schrijven, veel familiegegevens en anecdotes uit de zeventiende en achttiende eeuw te vinden zijn. De eerste tijdschriftartikelen over de familie zijn in Amerika geschreven.⁸ De Amerikaanse belangstelling is een gevolg van de emigratie van een vroeg familielid. In 1660 vertrekt *Aeldert Heymensz Roosa* met vrouw en acht kinderen met het schip 'de Bontekoe' om zich als kolonist te vestigen in Nieuw Nederland. Hij is daar de stamvader van een omvangrijke Roosa-tak. De bekendste nazaat van hem is *Stuart Allen Roosa*, die tijdens de Apollo-14 expeditie het ruimteschip "Kitty Hawk" bestuurt bij de tweede bemande ruimtevlucht naar de maan.

Omdat het Van Rijckhuijsen-manuscript met geen woord over deze emigrant rept, lijken de Van Rijckhuijsens van zijn bestaan of die van zijn vader geen weet gehad te hebben. En dat

terwijl deze Aeldert Heymensz, buurmeester in Herwijnen,⁹ notabene via zijn vrouw Wijntje Ariens de Jongh een dubbele verwantschap met de familie had.

In Nederland zijn tot dusverre een drietal tijdschrift-artikelen over de familie geschreven. De eerste daarvan is van de hand van ds. Evert van Alphen, die in 1965 een verband weet te leggen tussen de Herwijense Ro(o)sa's en die uit Anel.¹⁰ Anel is na Herwijnen de tweede bakermat van het Ro(o)sa-geslacht en is dat geworden doordat *Heymen Gijsbertsz* (die overigens, voor zover bekend, zelf nooit de familienaam gevoerd heeft), de vader van de hiervoor genoemde Aeldert Heymensz Roosa, uit Herwijnen vertrekt en zich in Anel vestigt. Dit is, zoals enkele jaren geleden duidelijk is geworden, het gevolg van zijn huwelijk met Eyke Jans Kuyst. Over de de identiteit van Heymens vrouw is, vooral in Amerika, enigszins gevoed door vage toespeelingen in het Van Rijckhuijsen-manuscript, veel gespeculeerd. Het was Jos de Klooe, die uitgebreid studie maakt van Anel, die in 1998 opheldering verschaft. Daarover later meer. Behalve Heymens zoon Aeldert, die aanvankelijk, ook weer als gevolg van zijn huwelijk, naar Herwijnen gaat, blijven Heymens andere zonen in Anel en zorgen daar voor een groot nageslacht. Piet Sanders heeft van de Andelse Ro(o)sa's in 1981 een genealogie gemaakt, voornamelijk ontleend aan gegevens uit de DTB-boeken en de in Anel bewaard gebleven impost registers.¹¹ De uit Anel vertrokken familieleden ontbreken hierin. De documenten, waaruit Piet Sanders kon putten, zijn voor de zeventiende eeuwse gegevens ook verre van compleet. Dat betekent dat de Sanders' genealogie inmiddels substantieel bijgesteld is. De laatste publicatie die over het Ro(o)sa-geslacht dateert uit 1982. Daarin beschrijft E.W. Treffers een genealogie die hij had aangetroffen in een oud familieboekje, dat oorspronkelijk is samengesteld door Gijsbert van Rijckhuijsen.¹² Gijsbert heeft dat in 1738 cadeau gedaan aan zijn oom Geurt Ariensz Rosa, die dat vervolgens keurig heeft bijgehouden en doorgegeven heeft. Daar waar de Sanders' genealogie betrekking heeft op het nageslacht van Heymen Gijsbertsz, heeft de Treffers' genealogie betrekking op het nageslacht van *Alert Gijsbertsz*, broer van Heymen, en met name om de genealogie van zijn zoon *Geurt Alerts Rosa*. Ook hier geldt, dat de genealogie van deze Geurt Alerts Rosa aangepast kan worden met nieuwe gegevens. Omdat Van Rijckhuijsen geen weet heeft gehad van het bestaan van Heymen Gijsbertsz, legt hij in zijn omvangrijk manuscript met hem geen verband. Wel komt in dit manuscript de naam voor van *Abraham Gijsbertsz*, maar, vreemd genoeg, hebben Gijsbert van Rijckhuijsen noch zijn vader Arien van Rijckhuijsen, die hem van zoveel informatie voorzag, in Abraham Gijsbertsz een broer gezien van Alert Gijsbertsz. Toch hadden ze wel het vermoeden van enige verwantschap, te meer, omdat ze wisten (en dat ook opschreven) dat deze Abraham Gijsbertsz 'de Roos' genoemd werd. Maar ze zagen in deze Abraham eerder een zwager van Alert Gijsbertsz, dat wil zeggen een 'moederlijke' oom van Geurt Alerts Rosa in plaats van de 'vaderlijke' oom die hij was. Vanwege die verwantschap heeft Gijsbert van Rijckhuijsen in zijn manuscript aantekeningen gemaakt over nakomelingen van Abraham Gijsbertsz. Bij het samenstellen van een Abraham-genealogie als aanvulling op de gepubliceerde Heymen- en Alert-genealogie zijn deze aantekeningen nuttig gebleken, omdat de Herwijense DTB-boeken nogal wat lacunes vertonen.

In bovengenoemde publikaties wordt niet gerept over de vader van de drie broers Heymen, Alert en Abraham Gijsbertsz, zij het dat op enkele plaatsen in het Van Rijckhuijsen-manuscript de naam *Gijsbert Goertzen* voorkomt, zonder dat enig verband met de familie gelegd wordt. Hij zal de vader blijken te zijn van de drie broers. In het vervolg zal ik eerst wat nader ingaan op Gijsbert Goertzen en zijn drie zoons. Daarna zullen de resultaten worden besproken van intensief speurwerk dat verricht is naar zijn (voor)ouders. Deze resultaten mogen verrassend genoemd worden, omdat niet-vermoede verbanden konden worden gelegd met de adellijke geslachten Van Arkel en Van Culemborg. De meest plezierige verrassing is even-

wel dat terloops ook de herkomst van de familienaam Ro(o)sa gevonden is en daardoor afge-rekend kon worden met alle gissingen daarover die in de loop der tijd gemaakt zijn. Bij het onderzoek is de steun van drs P. Nouwt te Waalre, die op ons verzoek in het Oud Rechterlijk Archief van de Hoge Bank van Tuil en in een aantal andere bronnen naar relevante stukken heeft gezocht, onontbeerlijk geweest.

2.1 Gijsbert Goertzen

Van Gijsbert Goertzen (Geurtsz, Goirts, Goirtsen, Goorits) staan meer dan veertig vermeldin-gen in het Oud Rechterlijk Archief van de Hoge Bank van Tuil (= HBT), met datering tussen 1579 en 1630. In geen van de akten wordt van hem een familienaam genoemd. We vinden onder meer:

*20 juli 1630 (HBT no.1246, fol.330 vso)*¹³

Abraham en Heymen Gijsbertsen, de laatstgenoemde mede namens de kinderen van wijlen zijn broer Alert Gijsbertsen, gezamenlijk als erfgenamen van hun vader en grootvader Gijsbert Goirtsen, verkopen aan Henderick Dircksen Feyter: de eigendomsakte van een erf en een boomgaard in Herwijnen, genaamd Beyerslant, die op 11 juli 1610 door de heer van Oyen was overgedragen aan Gijsbert Goirtsen.

Hieruit stellen we niet alleen vast dat Heymen Gijsbertsz en Abraham Gijsbertsz beiden zoons zijn van Gijsbert Goertzen, maar ook dat hun broer Alert overleden is en dat Heymen de belangen behartigt van diens kinderen. Andere erfgenamen van Gijsbert Goertzen lijken er niet te zijn. Mocht Gijsbert al dochters hebben gehad, dan hadden zij geen kinderen en zijn ze op de genoemde datum al overleden. Ook vinden we:

*28 april 1615 (HBT no. 1246, fol.12 vso)*¹³

Ghijsbert Goirtsen en Maria, getrouwd paar, maken hun testament op met de betrekking tot de nalaten-schap die de vier minderjarige kinderen van Alart Ghijsbertsen zullen erven in plaats van hun vader. In het geval dat een van de kinderen overlijdt zonder wettig nageslacht zal zijn deel worden geerfd door de andere kinderen of anders door de familie van hun vader.

Gijsberts echtgenote heet dus Maria. Zijn zoon Alert, die in 1615 reeds overleden is, heeft vier minderjarige kinderen. Over echtgenote Maria leren we meer in de volgende akte:

*10 oktober 1630 (HBT no.9, fol. 316)*¹³

Jonkvrouw Maria van Herwijnen, weduwe van Heer Walraven van Hemert, 72 jaar oud, Merten Jan-sen Sterck, 80 jaar oud, en Wouter Otten, 74 jaar oud, getuigen op verzoek van Abraham Gijsbertsen, inwoner van Herwijnen, dat Marije Alarts, vrouw van Gijsbert Goirtsen, Bruysten Alarts, tijdens zijn leven woonachtig in Rumpst, Dirck Alarts, tijdens zijn leven woonachtig in Gorinchem, en Beert Alarts, de voormalige echtgenote van Aert Anthonissen, waren vier broers en zusters, kinderen van Alert Dircksen en zijn vrouw Aricken. De vier kinderen zijn allen geboren in Herwijnen en opgevoed in de hofstede van hun ouders, die nu eigendom is van Abraham Gijsbertsen.

Gijsberts vrouw heet dus Maria (Marije) Alarts. Zij heeft haar zoon Alert naar haar vader genoemd. Haar zus Beert is getrouwd geweest met Aert Thonissen. Abraham Gijsbertsz be-woont in 1630 een hoeve, die vroeger van zijn grootvader aan moeders kant was. Dat Gijsbert Goertzen in het bezit is gekomen van eigendommen van de familie van zijn vrouw lezen we uit de volgende akte:

*11 mei 1591 (HBT no.1244, fol.57)*¹³

Aert Thonissen overhandigt aan Ghijsbert Goirtsen: het eigendom en de rechten die hij en zijn vrouw Bertken geerfd hebben van zijn zwagers Bruysten en Goosen Alartsen.

De meeste van de meer dan veertig aktes in de dossiers van de Hoge Bank van Tuil die betrek-king hebben op Gijsberts Goertzen gaan over aankoop en verkoop van onroerend goed en op het verstrekken van leningen. Gezien de latere welstand van zijn nakomelingen heeft dat de familie geen windeieren gelegd. Hij is ook kerkmeester. Dat blijkt uit het volgende:

13 juni 1615 (HBT no.1246, fol.126)¹³

Jan Hoen overhandigt aan Ghijsbert Goertsen: 400 gulden, zijnde het saldo van zijn administratie over het kerkelijk eigendom van Herwijnen.

Samen met zijn vrouw staat hij bovenaan de lijst van kerklidmaten anno 25 december 1612. Daarop komt ook zijn zoon Alert voor met zijn vrouw Metken. Heymen en Abraham komen er niet op voor.¹⁴ Abraham, die op een latere lijst (uit 1645) wel voorkomt, is er vermoedelijk te jong voor. Dat zou ook voor Heymen kunnen gelden, maar het zou ook kunnen zijn dat die inmiddels al naar Andel vertrokken is.

2.2 Alert Ghijsbertsz

Het eerst bekende optreden van Alert (Alart) Ghijsbertsz dateert uit 1605:

20 september 1605 (HBT no.1245, fol.111 vso)

Alart Ghijsbertsen en Philips Gompertsen verkopen aan Gerit Valcken: hun aandeel van de eigendomsakte van negen morgen land in Hellouw, genaamd Dalemslant.

In dat jaar moet Alert dus reeds meerderjarig zijn, omdat alleen meerderjarigen handelingsbekwaam werden geacht. Zijn vrouw heet Metken, zoals we al eerder hebben gezien op de kerklidmatenlijst van 25 december 1612. De volgende akte onthult de naam van haar vader en moeder:

27 juni 1611 (HBT no.1246, fol. 1246, fol.40 vso)

Alart Ghijsbertsen, als echtgenoot van Metken Walravens, verkoopt aan Corsten Ariaensen: 16 hont land in Haafden, genaamd Hoornick, grenzend ten oosten, zuiden en noorden aan de straat, en, ten westen aan Joest Rutgersen. Zekerheid: het landgoed en de nalatenschap van Walraven Hermensen en zijn vrouw Lysken.

We hebben reeds eerder gezien dat Alert Ghijsbertsen voor 1615 overleden is. Dat zijn dood gewelddadig was, blijkt uit het volgende:

Archief Provinciaal Hof van Gelre, no.4830

Extract uit het registers van doodslag van de Bank van Tuil en de Bank van Deil, samengesteld door Udo Verstege, rechter in de Tielerwaard (1615)

Alart Ghijsbertssen in Herwijnen is gedood door iemand met de naam Jan Eelissen.

Jan Eelissen zal zeker geen vreemde voor Alert geweest zijn, gezien de transacties van Alert met de familie Elisen.

1 december 1606 (HBT 1245, fol.133)¹³

Gerit Elisen verkoopt aan Aellert Ghijsbertsen: 7 hont in Herwijnen, aan de overkant van de Broeckgraeff, een derde uitmakend van 3 1/2 morgen, genaamd Claes Lucas Camp, aangrenzend boven: Jan Ariensen, onder: de erven van Claes Vijgh, aan de noordkant: Willemken Jans de Rou en aan de zuidkant: de Broeckgraeff.

9 oktober 1609 (HBT 1245, fol. 184)¹³

Dirck Elisen belooft te betalen aan Alart Ghijsbertsen: 154 guldens op 24 juni 1610. Deze overeenkomst is te niet gedaan op 22 januari 1639.

De Elisens zijn vroegere burenen van Alerts vader Ghijsbert Goertzen, zoals blijkt uit het volgende:

25 november 1581 (HBT 1243, fol. 61)¹³

Ghijsbert Goertsen verkoopt aan Gerit Sandersen het recht van overpad dat hij heeft op een erf in Herwijnen, bewoond door Gerit Sandersen, aangrenzend: boven Mechtelt, de weduwe van Aert Willemsen, en de erven van Gerit Jansen; en onder de erven van Melis Jansen. Zekerheid: het erf in Herwijnen, dat door hem wordt bewoond, aangrenzend: boven de weduwe van Weyntken Elis en haar kinderen; en onder de erven van Ghijsbert Bruystensen.

Na de doodslag op Alert Gijsbertsz, blijft Metken Walravens met vier kleine kinderen achter. Zij hertrouwt op 26 februari 1615 met Otto Harberens. Dat houdt dus in dat de doodslag in 1613 of 1614 moet hebben plaatsgevonden. Alerts vader is, zoals we eerder hebben vastgesteld, voogd over de kinderen en hij sluit de volgende overeenkomst¹⁵ af met Otto Harberens:

27 februari 1619

So heeft den eersamen Ghijsbrecht Govertsz als principael voogt, en momboir van de nagelaten Kijnderen zal(iger) Alaert Gijsbertsz..... Oth Herberensz tot Herwijnen verhuurt..... onder Conditie toegedaen dat voorn. Pachter gehouden zal zijn: Maeijken het jongste kint van alaert zal(iger) agtergelaten, deze Pacht-jaren gedurende, in goede kost klederen etc. onderhouden zal ende vervolgens (ook) de twee kinderen of Soontgens Alaertsz voorz met namen Cornelis, en Geurt Alerts z gebroeders, ook te onderhouden, deze jaren uijt etc. was getekent (mij present Aert van Schijck, Secret. in Herwijnen)

<i>Gijsbert Govertsz</i>	<i>Oth van Herberensz</i>
<i>Walraven van Hemert</i>	<i>Anthonus Jansz Hol</i>
	<i>Abraham Gijsbertsz</i>

Met deze overeenkomst leren we en-passant drie van de vier kinderen van Alert en Metken kennen. Voor het vierde kind, waarvan we de naam vooralsnog niet kennen, wordt kennelijk al gezorgd of het is overleden. Later zal blijken dat het eerste het geval is. Dat Walraven van Hemert, wiens vrouw Maria van Herwijnen de kasteelvrouwe is van de Drakenburg,¹⁶ aan de kant van Gijsbert Goertzen mede ondertekent, kan er op duiden dat het betreffende perceel tot het leen behoort van de Drakenburg. Abraham Gijsbertsz tekent aan de kant van Otto Harberens, mogelijk namens zijn schoonzuster. Anthonus Jansz Hol tekent ook. Hij is de schout van Herwijnen.¹⁷

Verdere familierelaties worden duidelijk uit de ondertekening van het huwelijkscontract van Alerts zoon Geurt Alerts z en Engelken Ariens de Jongh op 3 juni 1638. Het bestaan van dit contract is onthuld in het Van Rijckhuijsen-manuscript. Van Rijckhuijsen citeert de ondertekening en geeft daarbij wat commentaar¹⁸ (we zullen later wat uitgebreider op dit huwelijkscontract terugkomen):

<i>Geurt Alaertsz</i>	<i>Engelken Ariaens</i>
<i>Abraham Gijsbertsz</i>	<i>Merten Ariaensz de Jongh</i>
<i>Geurt Jansz</i>	
<i>J. Groenen</i>	
<i>Govert Henderiksz</i>	

want J. Groenen en Govert Henderiksz (van Holten) hadde doen elk een Suster van den Bruijdegom.

Waarom Geurt Jansz mede tekent wordt duidelijk uit de DBT-boeken van Herwijnen, die aangeven dat Geurt Jansz uit Poederoijen op 1 januari 1615 is getrouwd met Griet Walravens. Bij de ondertekening van het huwelijkscontract nam hij kennelijk de belangen waar van zijn schoonzuster Metken Walravens. Over Geurt Alerts z broer Cornelis wordt niet meer gerept: die is kennelijk inmiddels overleden. We leren hieruit ook de namen kennen van de echtgenoten van de beide zusters van Alert.

2.3 Heymen Gijsbertsz

De eerst bekende vermelding van Heymen Gijsbertsz dateert uit 1608, wanneer hij een tiend pacht te NeerAndel.¹⁹ Op zich is dat geen bewijs dat het hier Heymen Gijsbertsz betreft, die de zoon is van Gijsbert Goertzen. De definitieve bevestiging zal later volgen via vrouw en kinderen. Op 29 januari 1623 maakt Mariken Aert Willems, wonende te Andel, weduwe van Jan Anthonisz Kuyst haar testament op.²⁰ Haar kinderen erven, en daaronder ook Ijken Jan Kuystendr, gehuwd met Heymen Gijsbertsz. Heymen Gijsbertsz is in 1623 collecteur der verpondingen.²¹ Hij is nog in leven op 24 mei 1637²² en hij overlijdt voor 1651, want dan worden

zijn erfgenamen genoemd in een belending te OpAndel.²³ Eyke was een Andelse vrouw en vrij welgesteld. Van haar ouders is bekend dat ze vrij veel onroerend goed hadden in het dorp. Waarschijnlijk is Heymen van Herwijnen naar Andel verhuisd toen hij met Eyke trouwde. Sanders maakt melding van Jan Heymanse en Govert Heymanse als zoons van Heymen Gijsbertsz. Zoals we zullen zien, staat van Jan en Govert vast dat ze de naam Ro(o)sa zijn gaan voeren. Sanders rept niet over Aeldert Heymensz, de derde zoon, die in 1660 met vrouw en acht kinderen uit Herwijnen met het schip “Bontekoe” naar Amerika vertrok. Hij maakte nl. uitsluitend gebruik van gegevens uit de Andelse DTB-boeken en impostregisters en daarin trof hij de naam van Aeldert Heymensz, die naar Herwijnen was vertrokken, niet aan. De oudste vermelding van Jan Heymensz uit Andel, alleen met patroniem, dateert uit 1637, wanneer hij een tiend pacht te Woudrichem.²⁴ De eerste vermelding van hem met familienaam dateert uit 1654,²⁵ wanneer hij borg en tiendpachter is te Andel. Govert Heymensz, wordt het eerst, ook zonder familienaam, genoemd in 1635.²⁶ Met familienaam wordt hij het eerst genoemd in 1656, als Govert Hijmanse de Roos, op een lidmatenlijst van de Andelse kerk (samen met ‘sijne huisvrouw’).²⁷ In datzelfde jaar wordt hij ook Govert Heymans Rosa genoemd.²⁸ A(e)(d)ert Heymensz wordt het eerst genoemd in de doopakte van zijn dochter Neelke in 1655, waar we ook in lezen dat zijn vrouw Wijlke Ariens de Jongh heet. De eerste aanwijzing dat ook Aeldert de familienaam gaat voeren wordt gevonden in de volgende akte:

3 maart 1660 (HBT no.1252)

Alen Heymensz Roosa nabuer tot Herwijnen heeft vercoft en opgedragen voor de helfte van vier mergen lants onverschijden end onverdeijlt met de erven van Govert Ariensz de Jongh inne den gerichte van Helouw binnen den paelgraeft gelegen tusschen lant van Jasper Geritz oost en Gerardt Falcken west streckende ten zijden aen lant van willem Jansz cum suis end ten noorden <...> off soo wie en met laste van acht voeten schoordijcks gelegen inne den gerichte van Herwijnen beneden het middel van elk hoeft ende met de helfte van eens thijns van acht gulden jaerlicxs d’erven van Govert Ariens de Jongh voorschreven in eenen eygendom erflick te hebben en te besitten ende comparant voornoemd verteech daer op en hij geloofde en ende ten waervanne den boedel van Arien Meertens en borders van sijnen wegh t’onzen lanrecht actum iii martii <1660>.

Er is enige reden om aan te nemen dat er nog een vierde zoon geweest moet zijn. Bij een van zijn eerste optredens als schepen bij de Bank van Tuil, behandelt Abraham Gijsbertsz Roosa een zaak van Gijsbert Hijmensz:

12 augustus 1638 (HBT no.1242, fol.38)

Schepenen: Goirt Janssoon, Roosa

Ik Roosa hebbe geloof Imbert Janssoon ent Gijsbert Hijmensz als man ende momboir sijn der huysvrouw Dirksken Jans op meydach in den toecomende jaere 1639 te betalen hondert vierentwintich gulden acht stuivers als reste van coop penningen van achtaf hont lants mijns soon Gijsbert als huijden opgedragen daer voor verbindende mijn persoon ende alle mijne hebbende ende vercrijgeng guederen t onsen lantrecht den xii augusti <1638>.

Het zou heel aannemelijk zijn dat Heymen een oudste zoon Gijsbert gehad heeft (zijn broer Abraham had ook een zoon Gijsbert, zoals uit bovenstaand citaat blijkt). In de DTB-boeken van Andel en Herwijnen zijn echter geen gegevens over het echtpaar Gijsbert Hijmensz en Dirksen Jans aangetroffen. Ze zouden gevestigd geweest kunnen zijn in een andere plaats en als ze kinderen gehad hebben, hebben die misschien niet, in tegenstelling tot alle andere generatie-genoten van het geslacht, de naam Ro(o)sa gevoerd. Ze komen ook niet voor in het interessante dossier dat bewaard is gebleven van een proces dat de erfgenamen van Heymen Gijsbertsz gevoerd hebben met de erfgenamen van Abraham Gijsbertsz Roosa. In dat dossier komen we namelijk nog iets meer te weten over de samenstelling van het gezin van Heymen Gijsbertsz. Het proces diende in 1670 toen Heymen en Abraham al lang overleden waren. Bij

dit proces, op de inhoud waarvan we hier niet zullen ingaan, overlegden de erfgenamen van Abraham Gijsbertsz een bewijsstuk met aantekeningen van Abraham Gijsbertsz over betalingen die deze gedaan heeft aan kinderen van zijn broer.

(HBT, civiel proces-dossier no.144)

In den saecken heb ick aen mijn broeder Heimen Ghijsbert op de coop vande gheertshoeff betaelt twe ondert ende vijftich gulden: 250: 0: 0

noch coempt mijn van mijn broeder van een peert ende verschoten gelt ... anno 1637 den 26 oktober heb ick aen Guert Heymen mijn neeff getelt twee hondert ende vijftich gulden hiertegen heeft Anneken nicht mijn wijff weder gegeven negen ende tsestich gulden en 11 stuivers: 69:11:0 ... noch heb ick aen Cornelis Jansz tot veen betaelt dat mijn broeder halff aen ging twee hondert tsestich gulden ... noch coempt mijn van de sas van twee jaeren pachten hondert ende twintich gulden ... noch coempt mijn van Jan neven van haver die hij van mijn gecoft heeft vier en tachtich ... noch coempt van Aelbert neven van den mergen after Ghieszen dertich gulden.

In deze notitie noemt Abraham zijn broer Heymen, alsmede zijn neven Guert, Jan en Aelbert en zijn nicht Anneken. Het gaat hier kennelijk om het hele gezin van broer Heymen en ‘nicht’ Anneken is dus waarschijnlijk een dochter van Heyman. Guert is een spellingvariant van Gouvert. Het is mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat het gezin van Heymen, behalve een dochter Anneke, nog een tweede dochter telde. Het dossier over het geschil tussen de erfgenamen van Heymen Gijsbertsz en Abraham Gijsbertsz, bevat namelijk de volgende paragraaf:

Item dat Abram Gijsbertsen voornoemt als insgelijckx gecocht can hebben gehad van Jan Geurtsen ende Alert Heymansen voor haerselven ende haer sterck maeckende voor haer twee susters kinderen en erfgenamen van Hijman Gijsbertsen tien hont lants gelegen in de Wayense Weerden tot Herwijnen voorschreven.

We moeten hier wel aannemen dat bij het neerschrijven van Jan Geurtsen ende Alert Heymansen bedoeld is: Jan, Geurt en Alert Heymansen. Omdat Gijsbert Heymensz hierbij niet wordt genoemd en er ook geen sprake is van zijn kinderen, moet hij, als hij al een volwassen zoon van Heymen Gijsbertsz is geweest, bij de bewuste verkoop, reeds overleden zijn geweest. Men zou kunnen veronderstellen dat met ‘twee susters kinderen’, ‘zusterskinderen’ in de zin van ‘moederskindje’ kan zijn bedoeld. In dat geval zou ook Anneke reeds bij de verkoop overleden zijn geweest. Het bestaan van een tweede dochter lijkt echter waarschijnlijker. Van haar is echter vooralsnog geen verder spoor gevonden.

Volgens een aantekening van Bastiaan van Wijk in 1991²⁹ was Anneken gehuwd met Joost Asserensse (Sweers) de Kock, schout te Wijk. Bij haar overlijden op 6 januari 1661 had zij drie onmondige kinderen, respectievelijk Aaswerens, Heyman en Adriaen. Haar broer Jan wordt voorgd.³⁰ Joost Asswerensse de Kock was eerder gehuwd met Adriaentjen Willems de Poorter en had van haar twee kinderen die op 5 augustus 1653 nog niet mondig waren.³¹

2.4 Abraham Gijsberts Ro(o)sa

In november 1612 trouwt Abraham Gijsbertsz, “jongeman tot Herwijnen” met Maijke Cornelis “jonge dochter tot Poederoijen”. Zoals we hiervoor hebben gezien, werd hij in 1636 schepen bij de Hoge Bank van Tuil.³² Hij wordt zonder familienaam vermeld in 1616³³ en als waardsman³⁴ in 1618³⁵ en 1632³⁶, eveneens zonder familienaam. Hij was in 1647 samen met Cornelis Mertens (de Jongh) buurmeester van Herwijnen, toen Wouter Ariens de Gier daar schout was.³⁷ Hij trouwt later voor de tweede maal, want in boek 189 van de Hoge Bank van Tuil komt een akte voor, waarin melding gemaakt wordt van ‘Jenneke Teunis, weduwe en boedelhoudster van Saliger Abraham Gijsberts Rosa’.³⁸ Verder volgt uit deze akte dat Johan Abrahams een zoon was van zijn eerste vrouw Mericke Cornelis en dat Geurt Abrahams en Aert Abrahams zoons waren van Jenneke Teunis, die tevoren gehuwd was geweest met Aert Keustens, bij wie

ze een dochter Grietje Keustens had. Van Mergeriten (Grietje) Aert Keustens, jonge dochter uit Andel, is bekend dat zij op 28 maart 1647 te Herwijnen trouwde met Stheeven Huughen van den Bosch, jonge man uit Herwijnen. Later wordt Aart Abrahams, als oom 'bloedvoogd' van de twee nagelaten kinderen van Steven Huijgen van den Bosch en Grietje Aarts Kuyst zaliger.³⁹ Johan Abrahamsz is op 16 mei 1658 getuige bij de doop van een van hun kinderen (Maria). Aert Keustens (Kuyst) was dus waarschijnlijk een broer van Eyke Jans Kuyst, de vrouw van Heymen Gijsbertsz. Abrahams tweede vrouw was derhalve de weduwe van de broer van zijn broers vrouw.

Net als zijn broer Heymen noemt Abraham zijn zoons Gijsbert (die we eerder zijn tegengekomen), Geurt en Aert respectievelijk naar zijn vader, grootvader en overleden broer Alert. Maar naar wie noemt hij Johan? En hoe zit het met eventuele dochters? Gijsbert van Rijckhuijsen heeft daarover een herinnering van zijn vader Arien opgetekend. Hij schrijft:⁴⁰

Ik heb in de winter van 1686 in Driel op school gezeten bij Noach Bellegam, die toen al weduwnaar was. Zijn dochter, die toen al overleden was, was de vrouw geweest van Henricus van Holten, de broer van mijn moeder. En de tweede vrouw van mijn oom was ook al dood, want hij hield het met een meid, die bij hem woonde. Op 20 augustus 1742 hebben Do Elsen en ik het Doop-en-Trouw boek gezien vanaf het jaar 1607. Daar stonden Gijsbert Geurtz en Alert Gijsberts en meerdere anderen in de gemeente als communicanten aangetekend in moeilijk oud schrift zoals in die tijd werd geschreven. Ik meen dat dat opgeschreven was door ouderlingen. Ik heb niet het begin van het Trouwboek gezien.

Van Rijckhuijsen laat op deze passage het volgende volgen, waarbij het onduidelijk blijft of hij hier een direkt verband met het doop- en trouwboek legt:

Abraham Gijsberts Roosa laat na

Jan, Gijsbert en Geurt Abrahamsz Roosa

Aert Abrahamsz Roosa

Maeijke Abrahamse, in 1642 te Driel getrouwd met Noach Bellegam, schoolmeester in Frans en Duits

Marieke Abrahamse, in Heijcoop getrouwd met Do Langenholt. Deze laat een zoon na, genaamd Ahaswirus Langenholt, doctor in de medicijnen.

Omdat Arien van Rijckhuijsen alles uit herinnering optekende, mogen we zijn citaten alleen als eventuele bevestiging gebruiken van aanwijzingen die elders gevonden zijn of als nieuwe aanwijzingen waarvoor bevestiging nodig is. Dat Gijsbert Goertzen en Alert Gijsberts communicant geweest zijn, verbaast ons niet omdat we ze op de kerkklidmatenlijst van 1612 zijn tegengekomen. Dat Abraham zonen heeft met de namen Jan, Gijsbert, Geurt en Aert hebben we eerder vastgesteld. Ons vermoeden dat hij ook wel dochters gehad zal hebben wordt bevestigd in de namen Maijke en Marike.

We kunnen dit citaat niet gebruiken voor de datering van de familienaam, hetgeen jammer is, want ook bij het gezin van Abraham zijn we benieuwd naar het tijdstip waarop dat gebeurde. In 1642 vinden we in een akte uit het archief van de Hoge Bank van Tuil: '*Jan Roosa, soon van Abraham Gijsberts Roosa*'.⁴¹ Uit de DTB-boeken van Herwijnen vinden we dat Aert Abramse Rosa (mondig) op 25 oktober 1656 trouwt met Anneke Ariens (de Jongh, volgens Van Rijckhuijsen⁴²) en dat op 12 juli 1668 Govert Abrahamse Rosa, jonge man uit Herwijnen trouwt met Hendrikske Jans Brouwer, jonge dochter uit Vuren. Van zoon Gijsbert is in de DTB-boeken niets terug te vinden. Omdat Johan na de dood van zijn vader optreedt als erfgenaam van zijn vader en moeder en als hoofd van de familie is Gijsbert mogelijk op jonge leeftijd overleden. Abraham Gijsbertsz zelf is in het jaar 1651 overleden. Dat blijkt uit het volgende document, dat overigens ook interessant is omdat het inzicht geeft over de gang van zaken bij de vererving van een leenroerig goed. Ook dit document is trouwens aangetroffen in het dossier van

het eerder genoemde proces in 1670 tussen de erfgenamen van Heymen Gijsbertsz en Abraham Gijsbertsz Roosa.

<i>Spetificatie van de heergewaden ende hoffrechten die moeten werden betaelt van de achterste helfte van sestalf hont lants gelegen binnen de in Geertgenshoeff aen den huijse Herwijnen leenroerich</i>	
<i>Den 15 martii 1572 is daermede verlijt ⁴³ Aert Thonis tot Braekel</i>	
<i>ende nae des selfs doot anno ... gecomen op</i>	
<i>comt door versuijm dubbelde hoffrechten</i>	22: 8:0 ⁴⁴
<i>des ... staet deselve aff Gijsbrecht Geurtsz ontfangt</i>	
<i>comt alsvooren door versuijm</i>	44:16:0
<i>naer doot van deselve comt op sijn zoon</i>	
<i>Heymen Gijsbrechtsz comt</i>	22: 8:0
<i>noch met de ledige hant ⁴⁵ naer heer Walraven</i>	
<i>van Haeften overlijden op graaf Rijnhout van Brederode</i>	2:10:0
<i>ende naer affsterven van deselve op heer Wolfert van</i>	
<i>Brederode met ledige hant</i>	2:10:0
<i>Den ...anno 1636 Heyman Gijsbrechtsz staet aff ende</i>	
<i>Abraham Gijsbrechtsz Rosa ontfanght comt</i>	44:16:0
<i>Den ... anno 1651 deselve overlijt op Johan Abrahamsz</i>	
<i>Rosa sijn leenvolger te verheffen sijnde comt</i>	22: 8:0
<i>1656 met de ledige hant hat moeten eedt gedaen sijn aen</i>	2:10:0
<i>Graaff Hendrick van Brederode comt</i>	
<i>1657 weder naer desselfs overlijden op zijne excellentie</i>	2:10:0
<i>Wolphert van Brederode comt</i>	_____
	166:16:0

3. De familienaam

In het voorgaande hebben we al de aandacht gevestigd op het merkwaardige feit dat Abraham Gijsbertsz op zeker moment, namelijk vanaf 1636, de familienaam Ro(o)sa is gaan voeren, terwijl noch zijn vader noch zijn broers of zusters dat ooit hebben gedaan. Alsof er een afspraak gemaakt is, beginnen vanaf ongeveer 1651, toen de drie broers al overleden waren, alle familieleden van de volgende generatie de familienaam te voeren, in Herwijnen, in Andel, en alle andere plaatsen waarnaar ze vertrokken, inclusief degenen die naar Amerika (Nieuw Nederland) gingen. Over het ontstaan van de familienaam is veel gespeculeerd. In zijn voortreffelijke boek 'Over heren, weiden en kastelen', waarin een aantal Roza's voorkomen, schrijft Aart Bijl:⁴⁶ 'Onder de Spaanse soldaten waren er in dat jaar (rond 1600) veel deserteurs. Het is heel waarschijnlijk dat de familie Roza van een van die deserteurs afstamt'. Omdat we de geschiedenis van de familie tot ver voor die tijd kennen en alleen voorouders aantreffen met oer-Nederlandse namen, moeten we dat nu zeer onwaarschijnlijk achten. Zelfs Gijsbert van Rijckhuijsen heeft de oorsprong van de familienaam niet kunnen achterhalen. Hij schrijft tenslotte:⁴⁷

De voornoemde Aeldert Roosa of zijne voorouderen, zijn om de vervolginge over de religie gevluht uijt een staet Roosa geheeten (of zo anderen willen Rosa, Roses, of Rose etc.), gelegen in 't koningrijk Spangienin 't oosterdeel van 't noorden des landschaps Catalonie, in 't landschap (of in de provintie) Amurdam.

In werkelijkheid heeft Van Rijckhuijsen met het achterhalen van de familienaam geworsteld, zoals in het volgende zal blijken. Hij schrijft naar Abraham Geurts Rosa in Vuren, wiens bestaan hij kent, maar niet diens relatie tot de familie:⁴²

Nu weet ik dat Geurt Aeldertsz Roosa (die een broer was van Cornelis Aeldertsz Roosa) op grond van het voorgaande mijn overgrootvader is geweest. En mogelijk is deze Cornelis Aeldertsz Roosa uw grootvader geweest. Anders moet gij, naar ik veronderstel, afstammen van deze Abraham Gijsbertsz (Roos), die de huurovereenkomst mede heeft ondertekend (Van Rijckhuijsen verwijst hier naar een bijgevoegde akte die wij eerder hebben besproken. Merk op dat Gijsbert op grond van die overeenkomst heeft kunnen vast stellen dat Gijsbert Goevertsz de grootvader is van Geurt Aeldertsz Roosa en Alaert Gijsbertsz zijn vader, maar hij ziet geen familienamen). Daarmee zou ik kunnen bepalen hoe na wij tot elkaar staan. Ik verzoek u hierbij mijn brief te beantwoorden, want ik denk dat u wel zult weten wie uw groot- of overgrootvader geweest zal zijn. Voornoemde Abraham Gijsbertsz (Roos) is op 3 juni 1638 mede aanwezig geweest toen de huwelijksvoorwaarde bekend werd gemaakt van mijn overgrootvader en -moeder Geurt Aeldertsz (Roosa) met Engelken Ariensdr. de Jongh, zodat ik stellig geloof dat deze Abraham Gijsbertsz (Roos) de moederlijke oom is geweest van Geurt Alertsz (Roosa), want hij heeft getekend aan de kant van de bruidegom, aldus:

<i>Geurt Alaertsz</i>	<i>Engelken Ariaens</i>
<i>Abraham Gijsbertsz</i>	<i>Merten Ariaensz de Jongh</i>
<i>Geurt Jansz</i>	
<i>J. Groenen</i>	
<i>Govert Henderiksz</i>	

want J. Groenen en Govert Henderiksz (van Holten) waren elk gehuwd met een zuster van de bruidegom en zijn moeder was een zuster van Abraham Gijsbertsz (Roos), ergo een moederlijke oom.

In dit citaat is Gijsbert van Rijckhuijsen niet volledig. Er blijken meer handtekeningen onder het contract te staan, met name aan de kant van Engelken. Aan haar kant tekenen ook: Adriaen Arieansz de Jongh, Huijbert Handriksz, Cornelis Mertensz de Jongh en Vranck Mertensz de Jongh. Uit hoofde van hun functie tekenen ook: Boudewijn van de Velde (vermoedelijk secretaris) en Johan Holl (vermoedelijk schout).⁴⁸

Gijsbert veronderstelt dus in deze brief dat Abraham Gijsberts (Roos) een “moederlijke” oom is van Geurt A(e)l(d)ertsz, terwijl wij inmiddels weten dat Abraham een “vaderlijke” oom is. Omdat hij de familienaam bij Geurt Alertsz’ grootvader en vader mist, veronderstelt hij dat de familienaam volgens de vrouwelijke lijn is ingevoerd. Hij zoekt die bij Abraham Gijsberts (Roos), van wie hij kennelijk de familienaam uit andere bronnen kent, en die volgens de ondertekening een naaste verwante is. Abraham moet volgens hem een broer van Geurt Aeldertsz moeder zijn.

Dat Gijsbert van Rijckhuijsen veronderstelde dat de familienaam volgens de vrouwelijke lijn kon zijn ingevoerd, blijkt ook uit de volgende briefwisseling. In september 1741 vraagt hij per brief aan zijn vader Arien een aantal vragen te stellen aan Lijsbeth Falcken. Zoals zal blijken, is zij een kleindochter van Geurt Jans, de man die, als zwager van moeder Metken, in 1638 medeondertekenaar was van het besproken huwelijkscontract. Op het ogenblik dat Arien de vragen aan haar stelde, was zij een oude vrouw van ongeveer vijfenzeventig tot tachtig jaar, zoals vastgesteld kan worden met behulp van de DTB-boeken van Herwijnen.⁴⁹ Arien stelt zijn vraag beslist niet aan een vreemde!

Gijsbert schrijft over zijn briefwisseling met zijn vader:⁵⁰

Ten eerste wil ik vragen om niet te vergeten hoe eerder hoe liever bij Lijsbet Valken langs te gaan en haar nauwgezet te vragen of zij niet weet of de moeder van Geurt Aelderts een van der Valken was. Ten tweede wil ik vragen of zij ook weet hoe de moeder van Engelken Ariens de Jongh of de vrouw van Arien de Jongh heette. Misschien heette haar moeder Roosa of de Jongh, of mogelijk heeft Alart Roosa een vrouw gehad

die Valken heette. Ten derde wil ik vragen om aan haar te vragen hoe haar grootvader en -moeder en haar vader en moeder geheten hebben. Teken dit netjes op. Misschien heeft zij wel een Psalmbok of een Bijbel, waar geslachtsaantekeningen in geschreven staan.

Nu volgt hier het antwoord op de vragen van mijn vader Arien Gijsbertsz van Rijckhuijsen aan Lijsbeth Falcken:

Zij heeft geen Bijbel met geslachtsaantekeningen, maar zij heeft op diverse reizen haar ouders horen zeggen dat Aeldert Roosa een eigen neef van haar was. Haar moeder kwam uit Bommel en als zij met haar moeder in Bommel kwam, werd haar altijd gevraagd hoe het in Herwijnen met Geurt Aeldertsz en zijn vrienden⁵¹ ging. Haar grootvader heette Geurt Jans en grootmoeder...en haar vader heette Gerrit Geurtsz Valken (Aeldert Roosa en Gerrit Geurtsz Valken waren bloedneven) en haar moeder heette Marie Valcken. Haar moeder was een Valcken, maar haar vader was geen echte Valken: zijn eerste vrouw was van den Oven. Zij had horen zeggen dat er drie zusters trouwden, een met iemand uit Bommel, een met iemand uit Herwijnen en een met iemand uit Hellouw. Ik heb nog enige mensen uit Bommel gekend, die nu al lang dood zijn, die op de bruiloft van mijn vader en moeder in Deijl waren geweest. (Merk op dat vanaf hier Arien van Rijckhuijsen aan het woord is, want zijn vader en moeder zijn in Deil getrouwd). Ik heb muyken.van Wel horen zeggen dat er drie zusters trouwden, met iemand uit Bommel, iemand uit Herwijnen, en iemand uit Hellouw. Ik heb van mijn moeder een verhaal gehoord over twee Roosa's, of dat broers of neven waren ben ik vergeten. De een wedde dat de Prins die in 1629 's-Hertogenbosch had belegerd niet zou winnen en de andere, broer of neef, wedde van wel. Waar er twee wedden, moet er een verliezen. De weddenschap ging om zestien of zeventien honderd gulden en werd gewonnen door de ouders van Geurt Aeldertsz Roosa. Op de lange duur moest dat geld er komen en, nadat al een gedeelte betaald was, kwam de ene vrouw de andere manen. De andere vrouw, die het niet leuk vond om te worden gemaand, gaat naar de voorzaat van de Heer van Varick, en haalt daar de rest, op enkele honderde guldens na. Dit geld werd geleend op een onderpand van Abraham Gijsbertsz de Roos, dat mooie uiterwaardje voor het huis van Ballegoijen, dat strekt tot aan Maerten Gerritsz van Arendonck. De Roosis behoorden in die tijd tot de rijksten van het dorp. Dit had mijn moeder van haar moeder ... etc.

Laten we deze tekst nog eens nalopen. Het begin illustreert de worsteling van Gijsbert van Rijckhuijsen met de familienaam. Hier introduceert hij de hypothese dat de schoonmoeder van Alert Geurtsz, dat wil zeggen de moeder van Engelken Ariens de Jongh, Roosa geheten heeft en hij vraagt Lijsbeth of zij dat kan bevestigen. Bovendien denkt hij hier dat Geurt Alerts moeder Valken heet, terwijl hij in zijn brief aan Abraham Geurtsz Rosa te Vuren veronderstelt dat Geurt Alerts' moeder een zuster is van Abraham Gijsbertsz (Roos). Bij de veronderstelling dat de familienaam volgens de vrouwelijke lijn is ingevoerd, heeft hij kennelijk met de gedachte gespeeld dat dat zowel gebeurd kan zijn via de moeder van Geurt Alerts Rosa als via diens schoonmoeder.

Uit het antwoord van Lijsbeth Falcken is hij niet wijzer geworden. Het is ons duidelijk dat Lijsbeth's vader, die volgens haar verklaring geen echte Valken was, een neef was van Geurt Aelderts. Haar grootvader (Geurt Jans) was immers getrouwd met een zuster (Grietje Walravens) van Geurt Aelderts' moeder (Metken Walravens).

4. (Voor)ouders van Gijsbert Goetzen

In de akten van de Bank van Tuil zijn, ondanks intensief onderzoek, tot op heden geen echte

bewijzen aangetroffen die kunnen leiden tot het identificeren van (voor)ouders van Gijsbert Goertzen. Toch zijn er enige vermoedens naar voren gekomen. De aanzet tot het vermoeden is gegeven door drs P. Nouwt te Waalre, die *Goert Reyersen* heeft genoemd als kandidaat-vader voor Gijsbert Goertzen. Hij heeft dat gedaan op basis van de volgende overwegingen:

a. In 1580 is er sprake van eigendom in Herwijnen dat toebehoort aan de erfgenamen van Goirt Reyersen en in 1570 wordt er melding gemaakt van ‘de zoon van Goirt Reyersen’. Er zijn in het dossier van de Bank van Tuil weinig of geen andere personen gevonden met voornaam Goirt, of daarop lijkend, met bezit en passend qua tijd en plaats.

*7 juni 1580 (HBT, nr.1243, fol.33)*¹³

Willem Jansen, belooft, als voogd van Neelken Jansdr., aan Marcelis Marcelissen in Gorinchem een jaarlijkse rente van 9 gulden, vanaf 24 juni 1581. Onderpand: een huis en hof in Herwijnen, stroomopwaarts grenzend aan de erfgenamen van Derck Jansen en stroomafwaarts aan de erven van Goirt Reyersen.

*23 mei 1570 (HBT, nr. 1242, fol.153 vso)*¹³

De rechter beticht Bruyn die Snijder er van dat hij de zoon van Goert Reyersz met geweld heeft aangevalen en verwond; waardoor hij strafbaar is aan lijfen goederen of zodanig als de schepenen zullen vaststellen.

b. Behalve de naam Goirt Reyersen zijn in hetzelfde tijdsbestek in dezelfde regio de namen gevonden van Gijsbert Reyersen en Abraham Reyersen, die aan elkaar verwant waren en mogelijk broers van elkaar waren. De naam Abraham was in die dagen in die regio een weinig voorkomende naam. Gijsbert Goertzen zou zijn zoon Abraham mogelijk vernoemd kunnen hebben naar deze Abraham Reyersen.

*29 juli 1579 (HBT, nr. 1243, fol.21 vso)*¹³

Namens zijn vrouw verkoopt Ghijsbert Goirtsen aan Ghijsbert Reyersen de helft van 19 hont land in Herwijnen, in Gheentenkenshoeff, stroomopwaarts grenzend aan de erfgenamen van Goesen van Oenzelaar en stroomafwaarts aan engbert Claesen, dat zich uitstrekt van de Broickgraeff tot de Middelsloet. De andere helft is eigendom van Arnt Thonisen. Onderpand: zij huis en hofstede in Herwijnen.

*6 november 1577 (HBT, nr. 1243, fol.1)*¹³

Gijsbert Reyerse, Snoeck genaamd, overhandigt aan Jan Roelofse een huis en hof in Est dat achtergelaten is door Abraham Reyerse, aan de noorkant grenzend aan de Custerie, aan de zuid en westkant grenzend aan de straat.

Hoewel in de dossiers van de Bank van Tuil een tiental akten zijn gevonden die betrekking hebben op Goirt Reyersen konden aanvankelijk geen nieuwe argumenten gevonden worden die de hypothese konden ondersteunen. Daarom is ook in andere archieven gezocht. Daaruit zijn nieuwe gegevens naar voren gekomen, die weliswaar niet bewijzen dat Goert Reyersen de vader is van Gijsbert Goertzen, maar die, als dat wel zo is, belangrijke nieuwe elementen toevoegen aan de stamreeks van Gijsbert Goertzen. Dat zijn,

c. een akte uit het archief van de leenkamer van Gelre en Zutphen, dd. 29 mei 1549, waaruit de identiteit blijkt van de vrouw van Goert Reyersen. Dat is Jutta van Hoiclum, dochter van Otto Ottensz van Hoiclum en kleindochter van Ott van Hoiclum. Deze Ott had ooit een hofstede en boomgaarden in het kerspel Herwijnen in leen ontvangen. In de betreffende akte doet Jutta, samen met haar zuster Rutgera en haar broer Jan afstand van hun rechten daarop, ten behoeve van hun oudste broer Ott. Deze Jutta zou dus de moeder kunnen zijn van Gijsbert Goertzen. Bovendien blijkt uit de akte dat Goert Reyersen de naam Sterck droeg. Dat laatste was ook al eerder in een akte van de Bank van Tuil gevonden.

*Archief Leenkamer van Gelre en Zutphen, nr.18, leenakteboek 1547-1552*¹³

29 mei 1549

Jan van Hoicklum, Gairdt Reynersen Sterck als man en momber van zijn huisvrouw Jutta van Hoicklum, en Rutgera van Huecklum, jonge(re) broer en zusters van Ott van Hoecklum Ottensoon, doen ten

behoefte van hun oudste broer Ott van Hoicklum afstand van een derde deel van een huis met de hofstede en boomgaarden in het kerspel Herwijnen in het ambt Tielerswaard, welk goed hun grootvader Ott van Hoicklum met nog 7 morgen land ten Zutphense rechte in leen had ontvangen.

29 juli 1550 (HBT, nr.1240, fol.268)¹³

Goert Reyers Sterck belooft Alart van Haefften een jaarrente van drie gulden, vanaf 22 februari aanstaande. Onderpand: een huis en hofstede waar hij woont. Deze rente is af te lossen met 50 gulden.

d. een 'dijkgave-document', waaruit de identiteit blijkt van de vader en moeder van Goert Reyers, alsmede die van zijn grootvader en grootmoeder. Dit document is aangetroffen in het archief van de St. Paulusabdij te Utrecht. Het gaat om een dijkgave, dat wil zeggen op het aanwijzen van onroerende goederen waarop kosten kunnen verhaald voor het onderhoud een verlaten dijkvak. Het betreffende document is opgemaakt bij een dijkgave die in het jaar 1602/1603 plaatsvond in Ophemert, waarbij teruggesprepen werd op een soortgelijk geval in Vuren in het jaar 1582/1583. Daarbij waren erfenissen in het geding van tientallen jaren daarvoor. De historische waarde van dit document gaat ver uit boven de waarde van het onderzoek ten behoeve van de Ro(o)sa-genealogie. In dit document komen namelijk een aantal aspecten van het historische dijkrecht aan de orde. Het gaat in feite om een stuk juris-prudentie. Omdat het nogal een omvangrijk stuk is, verwijzen wij voor de inhoud ervan naar de appendix van dit artikel. De belangrijkste conclusie die wij voor ons doel uit dit document kunnen trekken is, dat de vader van Goert Reyers, Reyer Goertsz, gehuwd was met Lysbeth Jansdr Sterck. Een van hun kinderen was Goert Reyers Sterck.

e. Aan deze lijst kon nog een nieuw argument toegevoegd worden. Het stuk land dat in 1580 toebehoorde aan de ergenamen van Goert Reyers behoorde in 1588 vermoedelijk toe aan Gerit Sandersen. Gerit Sandersen wordt daarmee een verwante van Goert Reyers, mogelijk een schoonzoon. Dat laatste vermoeden wordt verterkt door het feit dat hij een dochter Judith had, mogelijk dus genoemd naar schoonmoeder Jutta van Hoicklum. Jutta en Judith (soms ook Judick) mogen als synoniem worden beschouwd. Interessant is nu verder dat,

f. Alert Gijsbertsz, zoon van Gijsbert Goertzen, in 1615 mede-ondertekenaar was van het huwelijkscontract van Judith, dochter van Gerit Sandersen, met Ghijsbert Ariens. Dat wijst op een familierelatie tussen Gerit Sandersen en Gijsbert Goertsz. Mogelijk waren zij zwagers van elkaar. Het zoeken is naar een bewijs daarvoor, omdat de bewijsvoering dat Goert Reyers (Sterck) de vader is van Gijsbert Goertzen dan vrijwel rond is.

20 augustus 1588 (HBT, nr.1244, fol. 10vso)¹³

Jan Geritsen en Mechtelt Willems, de laatste mede namens haar kinderen van Ghijsbert Aertsen, verkopen aan Ghijsbert Goertzen een hofstede in Herwijnen die strekt van de straat naar de rivier en die stroomopwaarts grenst aan Peter Dircksen en Jan Dircksen en stroomafwaarts aan Gerit Sandersen met een rente van 15 stuivers die verschuldigd is aan de Vrouwe Van Gameren.

10 juli 1612 (HBT, nr. 1246, fol.64)¹³

Alert Ghijsbertsen is medeondertekenaar van het huwelijkscontract van Ghijsbert Ariens en Judith, dochter van Gerit Sandersen. Het huwelijk heeft de instemming van Goosen en Gerit Dircksen, kinderen van Judith. Behalve Ghijsbert Ariens en Judith Geritsdr. en Alert tekenen verder ook Anthonis Jansen Holl (schout te Herwijnen), Michiel Petersen, Sander Geritsen (broer van Judith) en Boudewijn van den Velde [vermoedelijk secretaris].

g. In elk geval bestaat er een akte van de Bank van Tuil, waarin Gijsbert Sandersen en Gijsbert Goertzen gezamenlijk financieel aangesproken worden, mogelijk als konsekwentie van een gedeelde erfenis.

9 maart 1585 (HBT, nr.4, fol.130vso)¹³

De schepenen wijzen aan Jan Willemsen, als gevolmachtigde van Gerit Geritsen, de beslaglegging (koop) toe op de goederen van Gijsbert Goertzen en Gerit Sandersen. Uitstel tot Johannis midzomer, Jacobi wel-

betaald. Afkondiging te Herwijnen. Koopman is (Willem) Pels.

Het voornaamste tegenargument bij deze analyse is het ontbreken van de naam Judith of Jutta in het nageslacht van Gijsbert Goertzen. Niettemin draagt een achterkleindochter van Gijsbert Goertzen deze weinig voorkomende naam. Zij is een kleindochter van Heymen Gijsbertsz. Men zou kunnen speculeren dat zij genoemd zou kunnen zijn naar een vroeg gestorven dochter van Heymen, of zelfs naar de ‘zoekgeraakte’ dochter, van wie hier eerder sprake was.

Uit het dijkgave-document blijkt dat Goert Reyersen ook aangeduid werd met de familienaam Sterck, die afkomstig was van zijn moeder. Gijsbert Goertzen en zijn zoons hebben daar geen gebruik (meer?) van gemaakt.

Uit bovenstaande gegevens kan worden afgeleid wie de vermoedelijke voorouders waren van Gijsbert Goertzen. Via zijn veronderstelde moeder Jutta van Heuckelum is hij verwant met de adellijke families Van Hoeckelum en Van Culemborgh, van wie via de boeken van de diverse leenkamers de genealogie nog verder kan worden nagegaan. Een leenakte uit 1474 beschrijft dat de grootmoeder van Jutta van Heuckelum, die Jutta van Culemborgh heette, het Herwijense leen van haar vader Johan van Culemborgh heeft geërfd. Het (vrij vertaalde) transcript van deze leenakte, die afgebeeld is in figuur 1, luidt als volgt:

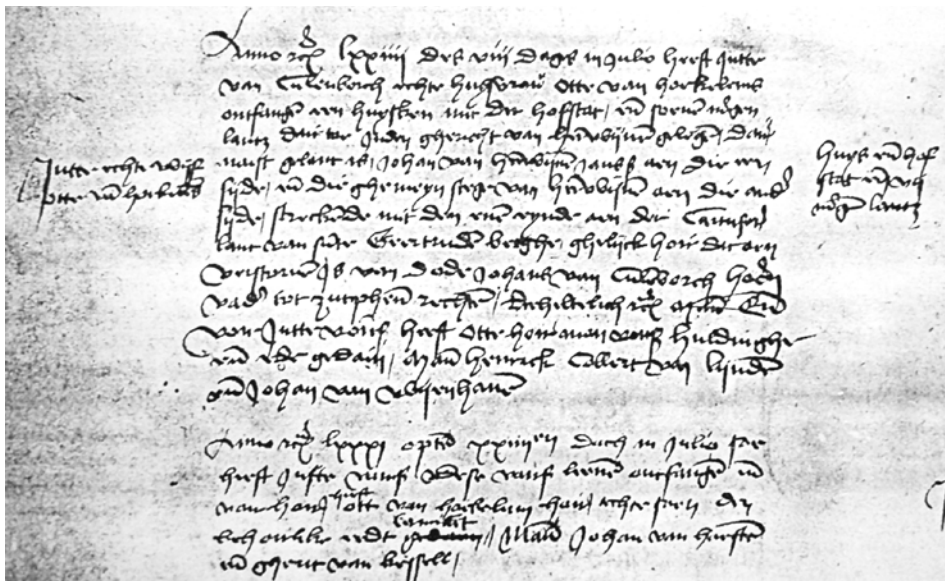

Fig. 1. Leenakte uit 1474 van de leenkamer van Gelre en Zutphen waarin Jutte van Culemborgh beleend wordt met bezittingen in Herwijnen

Archief Leenkamer van Gelre en Zutphen, nr. 4, Leenaktenboek 13

8 juli 1474

Jutte van Culemborch, huisvrouw van Otte van Hoekelem, ontvangt een huisje met de hofstede en zeven morgen land in het gericht Herwijnen, tussen enerzijds Johan van Herwijnen Janssoen en anderzijds de gemene steeg van Herwijnen, grenzend aan het land van de Karthuizers van Geertruidenberg; zoals zij dit (leen) van haar vader Johan van Culemborch ten Zutphense rechte heeft geërfd. Haar man Otte doet voor Jutte hulde en eed (van trouw).

Figuur 2 is een schematisch overzicht van de vermoedelijke verwantschap. Het blijkt mogelijk te zijn om langs de vrouwelijke lijn, dat wil zeggen via Jutta van Hoeckelum, in het bijzonder via haar grootouders Jutte van Culemborg en Ot van Hoeckelum verder terug te gaan in de geschiedenis. Blijkens de akte van 8 juli 1474 heet Jutte van Culemborg's vader Johan. Nu zijn er nog al wat telgen in het geslacht Van Culemborg (Culenborch) geweest die de naam J(oh)an droegen. Hen te onderscheiden is niet altijd even eenvoudig. In dit geval worden we geholpen door enige zinsneden in het boek 'Over heren, weiden en kastelen' van Aart Bijl. Op pagina 48 staat dat in 1431 Johan van Culemborg Wolfertsz een stuk grond verkocht aan Walraven van Haaften, kasteelheer van Frissestein. Hij zal dus wel de vader van Jutte van Culemborg zijn geweest. Ook lezen we op pagina 46, dat Wolfert van Culemborg, Johans vader dus, Frissestein vanaf 1421 tijdelijk in leen heeft gehad van Otto van Haaften, vader van Walraven en kasteelheer van Wayestein. Deze Wolfert was al op 29 april 1358, net als zijn broer Jan, beleend met land in Herwijnen. Hij moet toen nog minderjarig geweest zijn. Johan en zijn zuster Jutte werden beleend in 1424 met Herwijnsse gronden. Tot hun bezittingen behoorde onder andere de Koxhoeve met 26 morgen land. Jacoba van Beieren had de hoeve verbeurd verklaard en haar ontnomen van Dirk van Herwijnen, heer van Frissestein, en in leen gegeven aan Johan en Jutte.⁵²

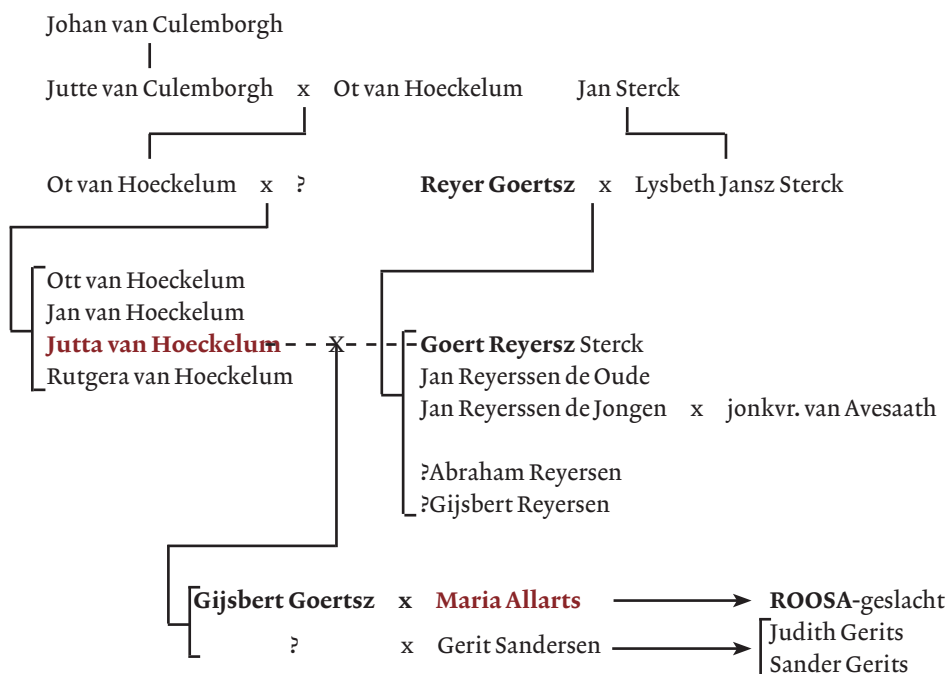

Fig. 2. Voorouders van Gijsbert Goertzen, stamvader van de Ro(o)sa-familie

Uiteindelijk heeft Johan het grootste deel van zijn Herwijnsse bezit weer overgedragen en werd hij ambachtsheer van West-Barendrecht. Dit alles als uitvloeisel van de Hoekse en Kabeljouwse twisten. De geslachten Van Culemborg en Van Heukelom zijn uitgebreid beschreven in het tijdschrift "De Nederlandsche Leeuw". In figuur 3 en figuur 4 is aangegeven welke plaats Jutta van Culemborg en Otto van Heukelom daarin innemen. In beide gevallen is er sprake van een zijtak. De hoofdtak van de Van Culemborgs, waarin de heerlijkheid Culem-

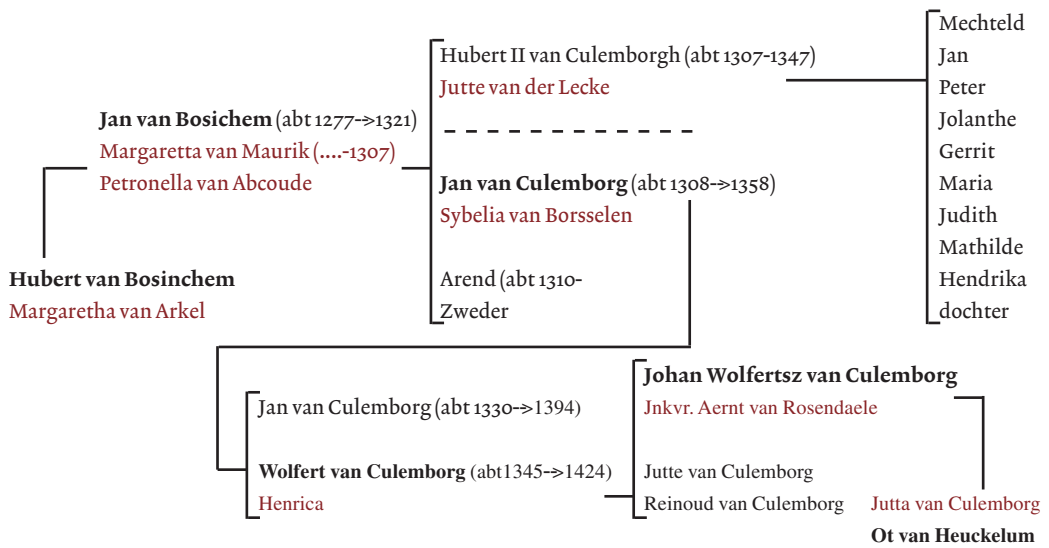

Fig. 3. Plaats van Jutta van Culemborg in het Van Culemborg-geslacht

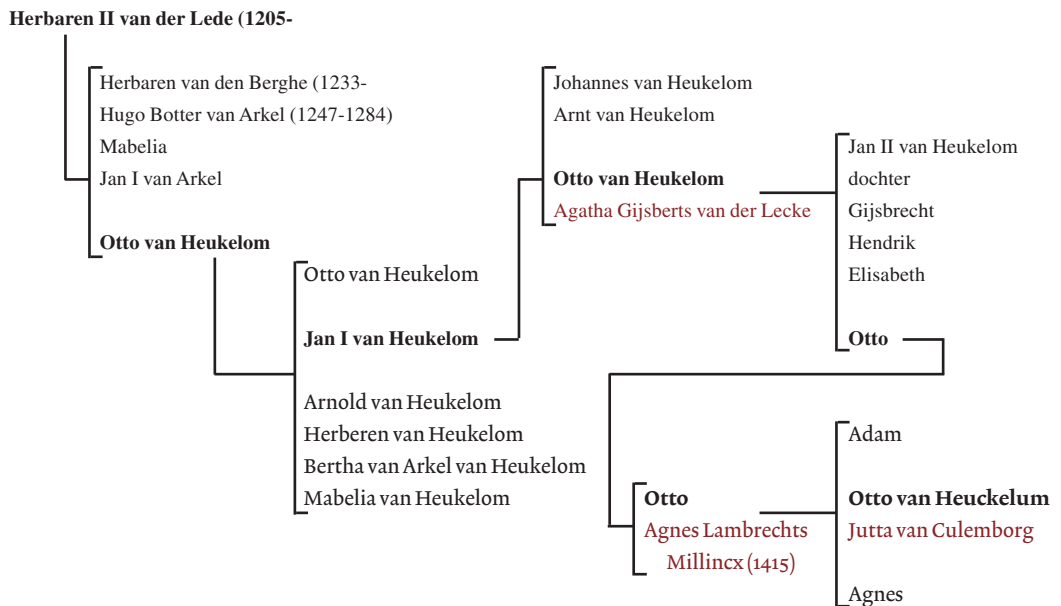

Fig. 4. Plaats van Otto van Heuckelum in het geslacht van Heuckelom

borg werd overgedragen, heeft zich ontwikkeld via Hubert II. De tak van het van Arkel-geslacht (waartoe de Van Heukeloms behoorden), waarin de heerlijkheid van Heukelom werd overgedragen, heeft zich ontwikkeld via Jan II van Heukelom. Otto van Heuckelum, echtgenoot van Jutta van Culemborg, was ook schepen in Tuil (vermeld in 1460). Voordat Abraham Gijsbertsz schepen in Tuil werd, hadden dus al twee (vermoedelijke) over-overgrootvaders, dat wil zeggen Jan Sterck en Otto van Heuckelum, die functie bekleed.⁵³

Opvallend is nog dat Johan Wolfertsz van Culemborg gehuwd was met jonkvrouw Aernt van Rosendaele. Het zou kunnen zijn dat de naam Van Rosendaele overgedragen is naar Jutta van Heukelom. Als dat zo is, zou Abraham Gijsbertsz, toen hij de naam Roosa aannam, zich mogelijk gerealiseerd kunnen hebben dat zijn vaders moeder zich Van Rosendaele noemde. Daarop wordt ingegaan in het volgende hoofdstuk.

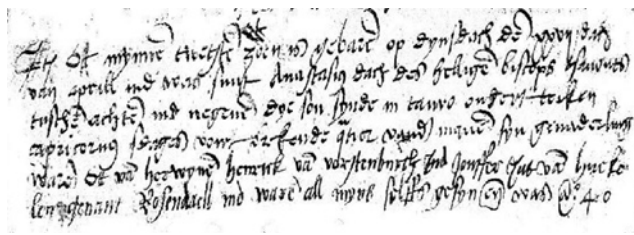
Als de vader-zoon hypothese voor Goirt Reyersen-Gijsbert Goertzen juist is, kan de familie-geschiedenis van het Ro(o)sa-geslacht, zij het via een uitstapje langs de vrouwelijke lijn, dus tot ongeveer het jaar 1200 nagegaan worden.

5. Opnieuw: de familienaam

In paragraaf 3 hebben we gezien hoe de Van Rijckhuijsens zich hebben ingespannen om de oorsprong van de familienaam Ro(o)sa te achterhalen. Uiteindelijk heeft Gijsbert van Rijckhuijsen er een slag naar geslagen en een Spaanse afkomst verzonnen. Vast staat dat Abraham Gijsbertsz een naam en een zegel nodig had toen hij schepen bij de Hoge Bank van Tuil werd. Vader Gijsbert Goertzen voerde geen familienaam en diens veronderstelde vader noemde zich Sterck, omdat zijn moeder zo heette. Wij hebben ook gezien dat Gijsbert Goertzens vermoedelijke moeder, Jutta van Heuckelum, uit een respectabel geslacht stamde. Abraham Gijsbertsz koos geen van die namen, maar noemde zich *Roosa*. Jutta van Heuckeloms overgrootmoeder was dan wel ene jonkvrouw Aernt van Rosendael, maar het is toch moeilijk aan te nemen dat Abraham dat na zo'n honderdvijftig jaar kon weten en zich bewust was van die verwantschap. Dat wordt anders als de Van Heuckelum-tak waaruit Jutta kwam die afstamming heeft gekoesterd en mede de naam Van Rosendael is gaan voeren. Als Abrahams grootmoeder behalve Van Heuckelum ook Van Rosendael zou heten, zou hij zich daardoor best hebben kunnen laten inspireren en zou de keuze voor de naam Roosa niet vreemd zijn. Dit lijkt een boude veronderstelling. Niettemin, en dat kan best verrassend worden genoemd, is daarvoor een bewijs aan te voeren. Dat bewijs is gevonden in de bewaard gebleven familie-aantekeningen van Walraven van Arkel, heer van Waardenburg, Ammerzoden en Heuckelum. Deze Walraven was afstammeling van Jan II van Heuckelum (de Van Heuckeloms waren na het uitsterven van de Van Arkels de naam Van Arkel gaan voeren). Walraven was gehuwd met Catharina van Gelre, een bastaarddochter van de hertog. Hij heeft aantekeningen gemaakt van de doop van zijn kinderen (zie figuur 5). Hij schrijft bij de doop van Otto, zijn tweede zoon:⁵⁴

Item Ott mijnre twesten zoen is gebaren op Dynsdach den XXVII dach van Aprill ind was sunt Anastasius' dach des heiligen biscops ts' avonts tuschen achten ind negenen. Sijn gevaderling waren Ott van Herwijnen, Henrick van Vorstenburch ind joffer Jut van Huekelum genant Rosendaell, ind waren all mijns selffs gesyn, ende was ao 40.

Fig 5. Doopaantekening uit 1540, waarin Walraven van Arkel de naam noemt van Jutta van Heuckelum, genaamd Rosendael

We lezen hier dus dat Jut van Huekelum, genaamd Rosendaell, op 27 april 1540 getuige was bij de doop van Otto, zoon van Walraven van Arkel en Catharina van Gelre. Gezien de datum en de naam Rosendaell, moet het hier wel gaan om Jutta van Heukelum, de vermoedelijke grootmoeder van Abraham Gijsbertsz. Het is wonderlijk hoe alles dan in elkaar past en hoe de indirecte bewijsvoering met betrekking tot de vermoedelijke voorouders van Gijsbert Goertzen een sluitstuk krijgt met de verklaring voor het ontstaan van de naam Ro(o)sa!

Het moet dus wel jonkvrouw Aernt van Rosendael, echtgenote van Johan Wolfertsz van Culemborg, zijn die de naam in de familie heeft gebracht. Wat weten we van haar? Haar bestaan is ontleend aan een akte uit het register van de Hollandse leenkamer,⁵⁵ gedateerd op 18 april 1433, waarin zij beleend wordt met vijf morgen land in Zwijndrecht (zie figuur 6) en waarin ook staat dat zij de vrouw is van Jan van Culemborg en bij hem een dochter Jutte heeft (deze Jutte is de grootmoeder van de hierboven genoemde Jutta van Heukelum).

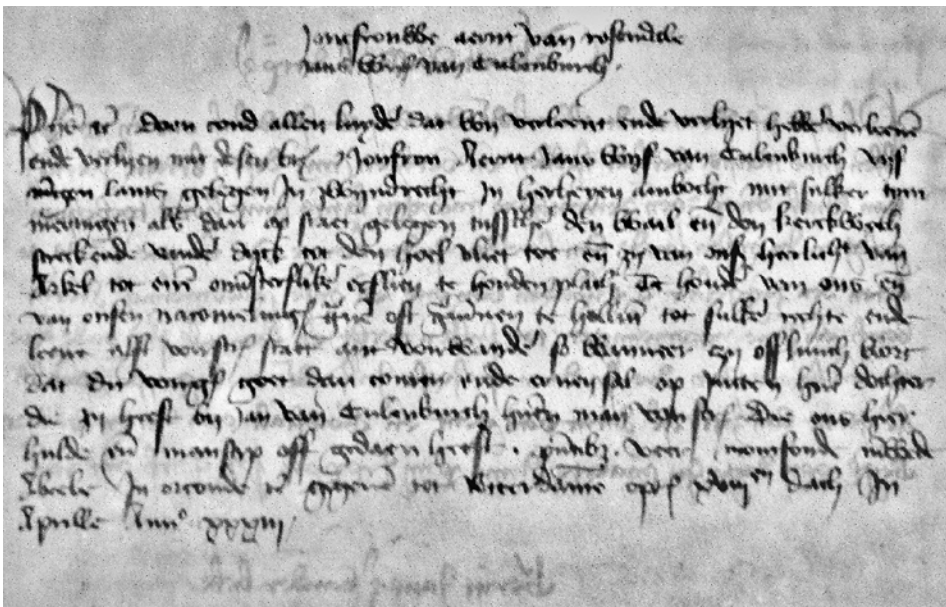

Fig 6. Leenakte van de Hollandse leenkamer uit 1433, waarin jonkvrouw Aernt van Rosendael beleend wordt met bezittingen in Zwijndrecht

Zij was een telg uit het geslacht Van Rosendael. De stamvader daarvan is Jan, heer Gillisz.⁵⁶ Deze was knape (in 1325), ridder (in 1341), poorter, koopman en schepen in Dordrecht. Hij wordt vermeld als rentmeester van Zuid-Holland van 24 april 1320 tot 4 april 1333 en als baljuw van Zuid-Holland in 1321. Hij koopt, onder goedkeuring van graaf Willem III, gedateerd op 6 augustus 1311, het ambacht van Oost-Barendrecht van Gerard, Heer van Voorne. Hij bezat Huis Rosendael in Dordrecht dat hij opdraagt aan Heer Nicolaes van Putten en Strijen en dat hij op 3 februari 1311 van deze weer in erfeen ontvangt. Hij geeft Rosendael als lijftocht aan zijn tweede echtgenote, Lizebette, hetgeen op 6 februari 1311 door Heer Nicolaes in een oorkonde werd bekrachtigd. Hij is tussen 28 oktober 1338 en 24 september 1341 overleden. Zijn vrouw Lizebette was vermoedelijk een kleindochter van Willem III van Strijen. Haar kinderen en hun nazaten noemden zich Van Rosendael, naar het huis dat zij van haar echtgenoot gekregen had. In 1677 was dit in Dordrecht nog een ‘voornaam Huys’ en werd “Kleyn en

Groot Rosendael” genoemd.⁵⁷ Jonkvrouw Aernt is een dochter van ridder Jan, heer Jansz van Rosendael. Deze edelman behoorde tot degenen die op 3 mei 1398 gehoor gaven aan de oproep van hertog Aelbrecht om ten strijde te trekken tegen de Friezen. Hij was ook onder de edelen die aanwezig waren op 13 februari 1419 toen er in Woudrichem het accoord werd gesloten tussen Jan van Brabant en Jan van Beieren. Hij heeft belangrijke bestuurlijke functies bekleed. Zo was hij onder andere schepen en schout van Dordrecht en dijkgraaf van Zwijndrecht. Zijn vader, grootvader van jonkvrouw Aernt, was eveneens ridder. Hij noemde zich Jan van Rosendael, maar ontleende zijn naam aan die van zijn vrouw, die een dochter was Jan, heer Gillisz.⁵⁸ Zijn vader was Aernd van Krayesteyn, zodat deze ridder Jan van Rosendael ook wel Jan Aerndsz van Krayesteyn werd genoemd. Omdat hij geen erfzoon was, werd het kasteel Crayesteyn, dat in Sliedrecht stond, aanvankelijk door zijn halfbroer Herbaren geerfd en na diens kinderloos overlijden door zijn halfzuster Sophia.⁵⁹ Jonkvrouw Aernt was, voordat zij met Jan van Culemborg trouwde eerder gehuwd met Philips van der Does, met wie zij op 7 oktober 1413 een huwelijkscontract had gesloten.⁶⁰ De meeste van haar bezittingen werden geerfd door haar zoon Bartholomeus van der Does en slechts een klein deel kwam terecht bij haar dochter Jutte.⁶¹

6. Het familiewapen

Hoewel Abraham Gijsbertsz bij het kiezen van een familienaam zich heeft laten inspireren door de naam die zijn grootmoeder gebruikte, heeft hij bij het ontwerp van zijn schepenzegel vermoedelijk geen gebruik gemaakt van het wapen van het geslacht Van Rosendael. Er zijn namelijk van dat geslacht twee wapens bekend, die echter geen gelijkenis vertonen met het zegel van Abraham Gijsbertsz Roosa. Zoals figuur 7 laat zien, heeft het schepenzegel de beeltenis van drie ‘gesteelde’ rozen. Mogelijk dat Abraham hierbij symbolisch de familieverbondenheid van de drie broers heeft willen uitdrukken. Geurt Alerts Rosa, de zoon van Abrahams broer Alert, heeft na de bouw van het zogenaamde “Pannen Huys” in 1657 daarin in 1660 geschilderde ramen laten aanbrengen met familiewapens. Daar is uiteraard het wapen bij van de familie Ro(o)sa, dat door Gijsbert van Rijckhuijsen is getekend (zie figuur 8) en als volgt wordt beschreven:⁶²

‘Het wapen van de familie Roosa zijnde drie roode roosen op een goud veld mitsgaders een roos van boven uit den helm komende gelijk het origineele te Herwijnen op glas geschildert is in ‘t stamhuys Rosa. En waarvan een nette copie berust bij Jacob Jansz Rosa, poortier van de Mare-poort te Leyden met de naam van Cornelis Roosa daaronder.’

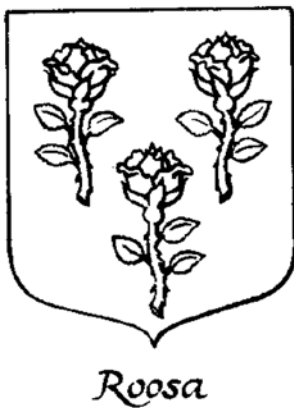

Fig. 7. Zegel van Abraham Gijsbertsz Roosa uit 1638

Fig. 8. Afbeelding van het Roosa-wapen in het Van Rijckhuijsen-manuscript (1740)

Dit wapen lijkt niet op de twee wapens die bekend zijn van het Van Rosendael-geslacht. Dat er daarvan twee wapens zijn is niet zo gek omdat er een vroege splitsing is geweest tussen de ‘Dordtse’ Van Rosendaels en de ‘Goudse’ Van Rosendaels. Het oudste Van Rosendael-wapen, dat als beeltenis een rad met spaken heeft, is dat van de eerder genoemde ridder Jan van Rosendael (1364). Zijn dochter Beatrix van Rosendael trouwde met Gerrit Koevoet, vazal van de heer van Arkel. Hun zoon was Wouter Gerritsz Koevoet van Bonendael, die zich – naar zijn moeder – ook Van Rosendael liet noemen.⁶³ Zijn wapen had een beeltenis met drie bonen. Zijn nazaten, die in Gouda woonachtig waren, lieten zich Van Rosendael noemen, maar voerden als wapen het schild met de drie bonen.

7. Genealogie

Reeds in de inleiding is aangegeven dat tot dusverre alleen de genealogie van de Alert-tak en van de Heymen-tak gepubliceerd is, maar dat die van de Abraham-tak ontbreekt. Ook is opgemerkt dat er inmiddels nieuwe gegevens van de Alert-tak en de Heymen-tak beschikbaar gekomen zijn. In het bestek van dit artikel voert het wat ver om al deze nieuwe feiten uitvoerig te bespreken, hoe belangwekkend een aantal daarvan ook zijn. Aan de andere kant zou het ook jammer zijn om, nu een volledig overzicht beschikbaar is, daar niets van te laten zien. Daarom is in de Appendix van dit artikel een korte samenvatting van de genealogie opgenomen. Om het overzicht te behouden hebben we de genealogie opgesplitst in drie afzonderlijke takken, waarbij de Abraham-tak nieuw is, en waarbij in de Alert-tak en de Heymen-tak is aangegeven waar de aanvullingen en verbeteringen zijn aangebracht ten opzichte van de Treffers-genealogie (Alert) en de Sanders-genealogie (Heymen). Dit genealogisch overzicht dekt alleen de periode vanaf de stamvader tot de invoering van de Burgerlijke Stand.

8. Dankwoord

Dat dit artikel geschreven kon worden, is het resultaat van een stuk werk dat in retrospect als een project betiteld mag worden. Zoals reeds in de inleiding gemeld, heeft drs P. Nouwt te Waalre daarin een groot aandeel gehad. Daarnaast hebben nog vele anderen er aan bijgedragen en de auteur prijst zich gelukkig dat hij de boodschapper mag zijn over dit werk. Aan het project waren ook kosten verbonden, die gedekt zijn door het zogenaamde “Ro(o)sa-fonds”, waaraan velen, van wie de meesten woonachtig zijn in de Verenigde Staten, hebben bijgedragen. Daarvoor onze hartelijke dank. Het initiatief om te zoeken naar de vroege voorouders van het Ro(o)sa-geslacht is genomen door Valentine van Zee. Haar gegevens zijn de basis geweest voor voortgezet onderzoek, zij heeft de projectresultaten deskundig becommentarieerd en enige malen op openingen gewezen wanneer het onderzoek op een dood punt dreigde te komen. Aan Cor Selders, wiens moeder een Roza was, danken wij vele gegevens over de Abraham-tak. Hij heeft ook zijn copie beschikbaar gesteld van dat deel van het Van Rijckhuysen-manuscript waaruit zoveel gegevens over het Ro(o)sa-geslacht geput konden worden. Wil Keulemans heeft ons geholpen aan gegevens over de Heymen-tak. Zij heeft ook met heel veel geduld geassisteerd bij het literatuur-onderzoek en meegezocht naar de niet-vermoede verbanden met de geslachten Van Arkel/Van Heukelom, Van Culemborg en Van Rosendael. Veel hebben we ook te danken aan Jos de Kloe, de genealogische expert van Andel. Hij heeft Wil en ons geholpen met een groot aantal vragen die wij over de Andelse Ro(o)sa’s hadden. Bovendien is hij behulpzaam geweest bij het maken van een groot aantal transcripts uit oude documenten. Tenslotte gaat onze dank uit naar Marco Schelling, die de auteur op weg heeft geholpen bij zijn eerste schreden in het genealogie-gebied en kritische noten plaatste wanneer deze hem te snel getrokken conclusies voorlegde.

Appendix I: Het 'dijkgave-document'

TRANSCRIPT¹³

*Archief St. Paulusabdij te Utrecht, nr. 369, fol. 33vso-36
verslag van een dijkgave te Ophemert, 1602/03*

Seeckere dubia, den geveren des itsigen questieusen dijcks voorgevallen tot Vuyren annis (15)82 ende (15)83.

Ie. Het bevyndt sich datten dijck in questie uuyten bosem van Reyer Goirtssen gevallen ende geërft is op Jan Reyerssen den jongen, genaempt Sterck, sijnen zoen. Desen Reyer Goertssen heeft ten echte wijve gehadt Lysbeth Sterck Jansdochter. Begeeft sich nu dubium off denselven dijck, Reyer voors. van sijnen vader zaliger beërft off mit sijn huysfrouwe voors. behijlic heeft? Die redenen, die moveren dat hij metter huysfrouwe aengecomen is, zijn, dat men bij de signaten nyet bevynden en kan, dat Reyers vader grootlijck geërft is geweest. Daarom oick nyet te presumeren, dat sooveel dijcx, te weten thien royen met het lengsel, Reyer voors. in sijns vaders bosem cleynd sijnde, gevonden soude hebben.

Iie. Ter contrarie wordt bij de signaten claerlijck bewesen, dat de bosem van Jan Sterck, Lysbeth voors. vader (die oick lang schepen in der Banck van Tuyl geweest is) rijcker ende grooter is geweest, te meer dat die goederen in ende uuyten bosem van Jan die Sterck voirs. gecomen met dijcken belabbert ende metter voete gestooten sijn geweest.

IIIe. Item, soe sommige vernemen laten datter sijn geweest tot Herwijnen Stercken van Avesaet, die de voirs. Lysbet Stercken nyet en zoude belencklijck geweest zijn, ende bij den signate nyet bevonden wordt datter eenige Stercken Avesaet genoempt sijn geweest, dan dat de jonge Jan Sterck als erffgenaem Jans van Avesaet genaempt is, als momber sijre huysfrouwe; waeruut te spueren, dat sijn huysfrouwe joffer Henrick den van Avesaet belenckelick ende daarom den jofferen naem geveurt heeft. Oick dat Reyer Goirtssen ende Jan Sterck de jonge off sijn huysfrouwe joffer Henrick metten anderen verscheyden beseten hebben seeckere lant, bij den alden Jan Sterck van die van Vuyren aengecoft; neffens oick dat Reyer Goertssen nae 't affsterven van den jongen Jan Sterck mitte weduwe joffer Henrick Sterck 't goet, Jan de Sterck voors. mitter doot geruymt hadde, in allen dien rechte als Jan voirs. 'tzelve beseten hadde, metten anderen vercoft hebben, sulcx dat desen volgens te beduchten ende seeckerlijck te presumeren, dat Jan Sterck, die man van joffer Henrick, ende Reyer Goertssen des alde Jan Stercks erffgenamen geweest zijn. Jae oick dat Reyer Goertssen des jonge Jan de Sterck met de huysfrouwe joffrouw Henrick naevolger geweest is. Is daerom die vrage, off dese Stercken aen die van Avesaet gehijlic tot eenen bosem nyet gehorich sijn metten anderen?

IIIie. Staet oick te vragen, soo bij der conschappe bevonden wordt datter sommige sijn geweest in den bosem ende volgens in den questieusen dijck verplichtet, die den dijck in questie drie jaren continueliken ende eens 's nachts ter bede (so sij seggen) gemaect hebben. Off die voor de leste heerbrengers sullen gehalden worden, off dat men stracx totten bosem treden zall?

Ve. Insgelijcke wordt gevraecht off die goederen, die Jan Reyerssen den alden ende Goirt Reyerssen kynderen aengehijlic sijn, doen den questieusen dijck noch bij Jan Reyerssen den jongen ende sijne naevolgers geheerdt was, aeler sij haer alderen erffgenamen geweest sijn, besmet sijn ofte nyet; insonderheyt die bij haer alleen vercocht sijn aeler sij erffgenamen geweest sijn.

VIe. Ingelijcken te bedencken off der kynderen aengehijlicte goederen, naedat sij hares vader erffgenamen geweest sijn, daermede besmet sijn worden off nyet?

VIIe. Item wes daer recht off wesen zall off yemants dijckplechtich goet met thijs opgewonnen hadde, off sijne goederen daermede besmettinge gedaen?

VIII. Item opgenomen hebbende die reale possessie genomen haddde?

IXe. Item die principale goederen in den dijck in questie directelijck verplicht uuytgebosemt, off men dan treden zall totte goederen aen de besmette goederen angehilt off totten boesemen daer eenich besmeth goet met dijck met recht ingefuyrt ende gecomen is?

Xe. Item wat men halden sal van boesemen die eenich besmeth goet sonder dijck aangeworven hebben?

Appendix II: Genealogie

[De toevoegingen ten opzichte van eerdere publikaties zijn *cursief* aangegeven. De doopdata zijn ontleend aan de DTB-boeken. De geboortedata zijn voor het merendeel ontleend aan het Van Rijckhuijsen-manuscript of aan diens familieboekje. De genealogie is beschreven tot met stamhouders die geboren zijn voor 1811 en daarna afgebroken volgens de gebruikelijke code. De voortzetting van de genealogie tot aan de volkstelling van 1947 is te vinden in mijn boek 'De Ro(o)sa's van Herwijnen'.⁶⁴]

Gijsbert Goertzen, kerkmeester, leeft 1615, tr. Maria Alerts Dirxsen, geb Herwijnen voor 1630, dr. van Alert Dirxsen en Aricken.

Uit dit huwelijk:

1. Alert Gijsbertsz, volgt A.
2. Heymen Gijsbertz, volgt B.
3. Abraham Gijsbertz Roosa, volgt C.

A. De Alert-tak

I. Alert Gijsbertsz, overl. voor 26-2-1615, tr. Metken Walravens.

Uit dit huwelijk:

1. Elisabeth Alerts Rosa, tr. Jacob Groenen, secretaris en leenschrijver van Soelen.
2. Cornelis Alerts Rosa, jong overleden.
3. Geurt Alerts Rosa, volgt IIa.
4. Mariken Alerts Rosa, overl. 23-7-1681, tr. Deil 1630 Govert Hendriks van Holten, kleermaker, schoolmeester en secretaris van Deil.

IIa. Geurt Alerts Rosa, geb. Herwijnen, schepen Tuil, tr. 3-6-1638 Engeltjen Ariens de Jongh.

Uit dit huwelijk:

1. Alert Geurtsz Rosa, geb. 23-3-1639, overl. 1-4-1671, ongehuwd.
2. Arien Geurtsz Rosa, volgt IIIa.
3. Maria Geurts Rosa, geb. 19-12-1643, tr. (1) Herwijnen 22-10-1670 Hendrik de Rouw, schepen Tuil, secretaris van Hellouw; tr. (2) 1680 Gerrit Maertensz Arendonck.
4. Cornelis Geurtsz. Rosa, kassier wisselbank Rotterdam, geb. 30-12-1645, overl. Rotterdam 1710, tr. Rotterdam Sophia Vonck, geen kinderen.
5. Metje Geurts Rosa, geb. Herwijnen 29-12-1647, overl. 16-3-1703, tr. Zoelen 10-12-1671 Jacob van Utrecht, schoolmeester, secretaris en leenschrijver van Soelen.
6. Jan Geurtsz Rosa, volgt IIIb.
7. Neelken Geurts Rosa, geb. Herwijnen 28-3-1654, overl. 4-9-1721, tr. Anthonie van Ballegoyen, *ros-kammer, commissaris artillerie-wagens*.

IIIa. Arien Geurtsz Rosa, geb. Herwijnen 19-9-1641, *waardsman (1685)*, overl. 1690, tr. Herwijnen 24-3-1678 Arike Maertens Sterck.

Uit dit huwelijk:

1. Jenneke Ariens Rosa, geb. 13-1-1679, ged. Herwijnen 19-1-1679, overl. 7-9-1728, tr. Herwijnen 8-6-1706 Arien Gijsbertsz van Rijckhuijsen, *artillerie-commandant, kerkmeester*.
2. Aeltje Ariens Rosa, geb. 17-6-1680, overl. 1714.
3. Geurt Ariensz Rosa, volgt IVa.
4. Maerten Ariensz Rosa, geb. 3-10-1687, *ged. Herwijnen 9-10-1689*, overl. 2-2-1693.

IVa. Geurt (Govert) Ariensz Rosa, geb. Herwijnen 3-5-1683, *waardsman (1716-1718, 1736-1738, 1740-1742), schepen Tuil (1718)*, overl. 10-11-1772, tr. Herwijnen 16-11-1722 Govertje Aerts van Dusseldorp.

Uit dit huwelijk:

1. Aeltje Geurts Rosa, volgt Va.
2. Arien Geurtsz Rosa, volgt Vb.
3. Aert Geurts Rosa, *ged. Herwijnen 11-2-1726*, overl. 26-5-1810, tr. 1758 Engeltje Goverts Brandt.
4. Neeltje Geurts Rosa, geb. 5-2-1728, *ged. Herwijnen 8-2-1728*, overl. 1814, tr. Herwijnen 23-3-1755 Ary Zwakhals.
5. Jenneke Geurts Rosa, geb. 11-10-1730, *ged. Herwijnen 15-10-1730*, overl. 24-1-1780, *tr. Herwijnen 25-3-1759 Walraven Vroegh*.
6. Hendrik Geurts Rosa, geb. 17-12-1731, *ged. Herwijnen 22-12-1731*, overl. 2-4-1732.
7. Hendrica Geurts Rosa, geb. 25-2-1733, *ged. Herwijnen 1-3-1733*, overl. 24-2-1734.
8. Arike Geurts Rosa, geb. 30-7-1734, *ged. Herwijnen 1-8-1734*, overl. 16-1-1798, tr. 14-6-1772 Jan de Joode.
9. Hendrica Geurts Rosa, geb. 19-2-1736, *ged. Herwijnen 23-2-1736*, overl. 12-7-1736.
10. Govert Geurtsz Rosa, geb. 13-4-1737, *ged. Herwijnen 14-4-1737*, overl. 28-5-1740.
11. Hendrick Geurtsz Roosa, volgt Vc.

Va. Aeltje Geurts Rosa, geb. Herwijnen 6-9-1723, *ged. Herwijnen 14-9-1723*, tr. Herwijnen 30-9-1759 Pieter Scheffer.

Uit dit huwelijk:

1. Aalbert Roosa, volgt VIa. (*voorechtelijke zoon*).
2. Bastiaan, geb. 25-10-1759.
3. Govert, geb. 31-1-1763.
4. Geurtje Scheffer, geb. 13-3-1765.

VIa. Aalbert Roosa, geb. Herwijnen 1751, *beurtschipper, overl. Haarlem 3-9-1834, tr. (1) Haarlem 16-5-1779 Anna de Leeuw; tr. (2) Geertruy van der Horst, tr. (3) 1793 Gerritje van Braken* [de gegevens van Aalbert en zijn nakomelingen zijn ontleend aan zijn familiebijbel].

Uit het eerste huwelijk:

1. Maria Elisabeth Roosa, geb. Haarlem, *ged. Haarlem 8-6-1781, overl. Haarlem 3-8-1781*.

Uit het tweede huwelijk:

2. Gerrit Roosa, geb. Haarlem 26-2-1784, overl. Amsterdam 4-4-1834.
3. Govert Roosa, geb./ged. Haarlem/Leiden 19/21-6-1786, overl. Leiden 24-6-1786.
4. Govert Roosa, geb. 19-6-1788, tr. Sassenheim 1-5-1825 *Trijntje Nieuwenboom*.
Uit dit huwelijk zijn negen kinderen Roosa geboren.
5. doodgeboren kind, geb./overl. 31-3-1792.

Vb. Arien Geurtsz Rosa, geb./ged. Herwijnen 24/27-8-1724, overl. 23-1-1787, tr. Dordrecht 10-11-1765 Geertruy Ridderhoff.

Uit dit huwelijk:

1. Govert Ariensz Roosa, geb. 14-8-1768, overl. 8-1-1826, tr. Dordrecht 24-10-1803 Mayke van der Kaa.
Uit dit huwelijk zijn drie kinderen Roosa geboren.

Vc. Hendrick Geurtsz Roosa, geb./ged. Herwijnen 29-2/3-3-1740, overl. 28-4-1804,.tr. Dordrecht 15-12-1776 Cornelia Verheul.

Uit dit huwelijk:

1. Gooverdina Roosa, geb. 24-11-1778.
2. Cornelis Roosa, geb. 21-9-1781, overl. 14-2-1831, tr. Dordrecht 3-2-1806 Dirkje Reus.
Uit dit huwelijk is een Cornelia Hendrika Roosa (1806-1866) geboren.
3. Govert Roosa, volgt VIb.

VIb. Govert Roosa, geb. 23-11-1785, overl. 14-2-1831, tr. 2-1-1808 Johanna Wilhelmina van Straaten.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrik Cornelis Roosa, geb. Dordrecht 5-11-1808, overl. ald. 6-12-1839, tr. Meyntje Velds.
Uit dit huwelijk zijn drie kinderen Roosa geboren.
2. Jannetje Roosa, geb. 3-10-1810, tr. 6-5-1829 Hendrik Vermeulen.
3. Cornelia Roosa, geb. 28-4-1812, begr. 1894, tr. 7-5-1834 Adrianus de Haas.
4. Willemina Adriana, geb. 19-1-1815.
5. Aart Adrianus, geb. 26-3-1816, overl. 5-1-1820.
6. Goverdina Roosa, geb. 29-9-1817, overl. Amersfoort 5-6-1883, tr. Hermanus van Zeben.
7. Johannes, geb. 21-9-1817, overl. 29-12-1819.
8. Aart Adrianus Roosa, geb. 9-4-1821, overl. Dordrecht 4-5-1895, tr. Dordrecht 26-11-1851 Adriana Gregoor.
Uit dit huwelijk zijn drie kinderen Roosa geboren.
9. Johannes, geb. 23-5-1823, overl. 5-6-1823.
10. Johanna Margriete, geb. 28-8-1824, overl. 14-9-1824.
11. Gijsbertie, geb. 9-11-1825.

IIIb. Jan Geurtsz Rosa, geb. Herwijnen 12-5-1651, *buurmeester* (1692-1693), *waardsman* (1696-1698), *schepen Tuil* (1700-1702), overl. 23-1-1703, zn. van Engeltjen Ariens de Jongh en Geurt Alerts Rosa, tr. 1680 Neeltje de Vos.

Uit dit huwelijk:

1. Geurt Jansz Rosa, volgt IVb.
2. Jacob Jansz Rosa, volgt IVc.
3. Aeldert Jansz Rosa, volgt IVd.
4. Gerrit Jansz Rosa, geb./ged. Herwijnen 22-1/5-2-1690, *buurmeester* (1714-1715, 1720-1721, 1734-1736, 1748-1749), *schepen Tuil* (1730-1734, 1742, 1748-1750), ongehuwd.
5. Engelken Maria Jans Rosa, geb. 1-3-1693, *ged. Herwijnen 4-3-1693*, tr. Herwijnen 1-7-1718 Frederik Leendersz van Zee, timmerman.
6. Arien Jansz Rosa, geb./ged. Herwijnen 31-8/6-9-1696, overl. Herwijnen 6-4-1747, tr. Herwijnen 25-1-1739, Govertje Paulusse Schalck, *geen kinderen*.

IVb. Geurt Jansz Rosa, geb. 23-7-1681, *ged. Herwijnen 24-7-1681*, *buurmeester* (1714-1716, 1720-1722), *schepen Tuil* (1716-1718, 1722), overl. 10-4-1727, tr. 1-4-1713 Grietje Maertens Nooteboom.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Geurtsz Rosa, *ged. Herwijnen 15-11-1716*, overl. ongetrouwd.

IVc. Jacob Jansz Rosa, geb. 4-9-1684, *ged. Herwijnen 7-9-1684*, poortwachter Mare-poort (1719), overl. Leiden, tr. Leiden 3-11-1709 Helena Hendriks van Strijp.

Uit dit huwelijk:

1. NN, overl. als kind.
2. NN, overl. als kind.
3. Maria Jacobs Rosa, overl. als kind.
4. Abraham Jacobsz Rosa, overl. als kind.
5. Jan Jacobsz Rosa, volgt Vd.
6. Abraham Jacobsz Rosa, overl. als kind.

7. Abraham Jacobsz Rosa, overl. als kind.
8. Abraham Jacobsz Rosa, overl. als kind.
9. Abraham Jacobsz Rosa, overl. als kind.

Vd. Jan Jacobsz Rosa, geb. Leiden 11-10-1713, schoolmeester, zeevarend ziekenverzorger (1743), tr. 15-5-1735 Magdalena Jans Dillie.

Uit dit huwelijk:

1. Helena Jans Rosa, geb. 27-4-1736, *ged. Leiden 29-4-1736*.
2. Johannes Jansz Rosa, geb. 4-10-1737, *ged. Leiden 6-10-1737*, overl. 14-12-1737.
3. Johannes Jansz Rosa, geb. Leiden 4-7-1739, tr. Henderina Verbeek.
Uit dit huwelijk is een dochter (Helena Rosa) geboren.
4. Margaretha Jans Rosa, *ged. Leiden 14-5-1742*.

Ivd. Aeldert Jansz Rosa, geb. 2-3-1687, *ged. Herwijnen 6-3-1687*, bierdrager, *koetsier*, tr. 1717 Hendrina Albers Grutters.

Uit dit huwelijk:

1. Engelken Aelderts Rosa, geb. 9-7-1718.
2. Helena Aelderts Rosa, geb. 18-6-1720.
3. Jan Aelderts Rosa, geb. Leiden 18-7-1722, overl. Leiden 1741.
4. Aelbert Aelderts Rosa, geb. Leiden 27-9-1724, overl. Leiden 1748.
5. Neeltje Aelderts Rosa, geb. 16-9-1726.
6. Margrita Aelderts Rosa, geb. 8-12-1729.

B. De Heymen-tak

I. Heymen Gijsbertz, geb. Herwijnen, *collecteur van verpondingen*, tr. Eyke Jans Kuyst.

Uit dit huwelijk:

1. Aeldert Heymensz Rosa, volgt **Ia**.
2. Govert Heymensz Rosa, volgt **Ib**.
3. Gijsbert Heymensz, tr. Dirksken Jans, *niet zeker, nakomelingen onbekend*.
4. Jan Heymensz Rosa, volgt **Ic**.
5. Anneke Heymens, overl. voor 1661, tr. Joost Sweers de Kock.
6. *onbekende dochter*.

Ia. Aeldert Heymensz Roosa, geb. Herwijnen 1621, kolonist in Nieuw Nederland, overl. 27-2-1670, begr. Ulster Co (NY), tr. Wijntje (Wijlke) Ariens de Jongh.

Uit dit huwelijk:

1. Arien Alerts Roosa, geb. Herwijnen 3-6-1645, tr. 1670, Maria Pels.
2. Heyman Alderts Roosa, *ged. Nederland 4-1-1645*, overl. Hurley 9-11-1708, tr. Kingston Anna Margaret Roosevelt.
3. Jan Alderts Roosa, geb. Herwijnen 15-4-1646, tr. 1675 Hillegondt Willems van Boerum.
4. Eyke Alderts Roosa, *ged. Herwijnen 2/6-4-1651*, tr. Nieuw Amsterdam 1670 Roelof Kierstede.
5. Maartje Alderts Roosa, geb. Herwijnen 1652, tr. 1-11-1672 Lauren Jansen.
6. Neelke Alderts Roosa, *ged. Herwijnen 5-11-1655*, otr. Kingston 3-11-1676 Hendrick Pawling.
7. Jannetje Alderts Roosa, geb. Herwijnen 1656, overl. Hurley 23-6-1726, tr. 16-11-1679 Matthijs Ten Eyck.
8. Aert Alderts Roosa, geb. Herwijnen 1658, overl. Kingston.
9. Annetje Alderts Roosa, geb. Wiltwijck, overl. Kingston 1662.
10. Gerrit Alderts Roosa, geb. Kingston 15-6-1664, overl. Kingston 15-6-1664.

Ib. Govert Heymensz Rosa, geb. Andel 1622, overl. 1677, tr. 1640 Ariaentje Jans.

Uit dit huwelijk:

1. Trijntje Goverts Rosa, begr. Veen 23-3-1703, otr./tr. Veen 29-3/14-5-1663 Joost Jans Spieringh.
2. Jan Goverts Rosa, volgt **IIIa**.

3. Heyman Goverts Rosa, overl. voor 28-11-1688, tr. Jeffken Govaerts Pulle.
4. Aert Goverts Rosa, volgt IIIb.
5. Anthonij Goverts Rosa, volgt IIIc.
6. Ike Goverts Rosa, begr. An del 6-7-1733, tr. 1680 Jan Gijsberts van An del.

IIIa. Jan Goverts Rosa, overl. voor 7-3-1696, tr. Hedikhuizen 5-3-1672 Maria Peters van As, begr. An del 15-2-1710.

Uit dit huwelijk:

1. Peter Jans Rosa, volgt IVa.
2. Govert Jans Rosa, volgt IVb.

IVa. Peter Jans Rosa, begr. An del 30-12-1729, otr. An del 26-2-1701 Maria Ariens Kuipers.

Uit dit huwelijk, ged. te An del:

1. Jan Pieters Rosa, ged. 17-4-1702.
2. Adriaan Pieters Rosa, volgt Va.
3. Lijsbeth Pieters Rosa, ged. 6-12-1705, overl. voor 26-9-1738 (hij hertr. Gijsbertje Jacobs de Veerman) otr./tr. An del 11-10-1727/18-1-1728 Gerrit Janse van An del, ged. An del 13-8-1702, zn. van Jan Govaertsen van An del en Hendrikjen Jans Vermeer.
4. Anneken Pieters Rosa, ged. 6-2-1707, begr. An del 19-1-1742, otr./tr. An del 26-12-1733/10-1-1734 Jan Ariens van An del, ged. An del 1-4-1708, begr. An del 28-8-1776, zn. van Arien Jans van An del en Agnieta Jans Hoogland.

Va. Adriaan Pieters Rosa, ged. An del 17-10-1703, begr. An del 20-9-1732, otr./tr. (1) Babyioniënbroek 18-4/1-5-1727 Helena Isaks van der Beek, ged. Babyioniënbroek 7-10-1696, dr. van Isaack Hermans van der Beek en Cornelia Peters de Haan; otr./tr. (2) Almkerk 23-7/14-8-1729 Maijke Anthonis Keijser, begr. An del 28-1-1758.

Uit het tweede huwelijk:

1. Theunis Ariens Rosa, ged. Almkerk 22-5-1729.
2. Anna Ariens Rosa, ged. An del 3-12-1730.
3. Maria Ariens Rosa, ged. An del 4-5-1732, otr./tr. (1) An del 7/30-5-1756 Willem Willems van Brakel, ged. An del 31-12-1724, zn. van Willem Willems van Brakel en Anneken Anthonisse van An del, begr. An del 9-2-1767; otr./tr. (2) An del 2/18-11-1770 Bastiaan Jans Straver, ged. An del 27-12-1724, begr. An del 28-9-1804, zn. van Jan Straver en Maria de Roij.

IVb. Govert Jans Rosa, otr./tr. An del 19-4/11-5-1704 Lijsbeth Jans van Rijswijk, ged. Veen 22-1-1677, dr. van Jan Jansen van Rijswijk en Willemke Adriaens van den Biesheuvel.

Uit dit huwelijk, ged. te An del:

1. Jan Goverts Rosa, ged. 10-4-1705.
2. Willemken Goverts Rosa, ged. 12-9-1706, begr. An del 19-10-1780, otr./tr. 1/18-5-1750 Jan Jansz. Ouwerkerk, ged. Almkerk 28-4-1720, zn. van Jan Cornelissen Ouwerkerk en Lijsbet Jans Ouwerkerk.
3. Anthonij Goverts Rosa, volgt Vb.
4. Cornelis Goverts Rosa, volgt Vc.
5. Arien Goverts Rosa, volgt Vd.
6. Bastiaan Goverts Rosa, ged. 30-8-1716, begr. An del 14-6-1781, otr./tr. An del 28-9/20-10-1748 Ariaantje Joost van Triest, ged. An del 17-1-1723, dr. van Joost Cornelisse van Triest en Lijsbeth Janse van Velsen.
7. Maria Goverts Rosa, ged. 9-10-1718.

Vb. Anthonij Goverts Rosa, ged. An del 10-10-1708, begr. An del 1-7-1786, otr./tr. (1) An del 22-10/20-11-1740 Elisabeth Dirks van Wijk, ged. An del 25-11-1708, begr. An del 18-7-1742, dr. van Dirk van Wijk en Marijtje Dirks; otr./tr. (2) Uitwijk/An del 24-4/17-5-1744 Neeltje Verzijl, begr. An del 13-8-1793.

Uit het tweede huwelijk, ged. te An del:

1. Maaicke Anthonis Rosa, ged. 30-8-1744, tr. Brakel 6-5-1768 Theunis van Wijngaarden.
2. Govert Anthonis Rosa, ged. 3-7-1746.
3. Elisabeth Anthonis Rosa, ged. 3-12-1747, begr. Andel 15-5-1766.
4. Govert Anthonis Rosa, ged. 1-11-1750, tr. *Maria van der Vliet, ged. Andel 1-9-1782, dr. van Jan van der Vliet en Wilhelmina Bastiana Herwijnen.*
Uit dit huwelijk zijn drie kinderen Roza geboren.
5. Klasina Anthonis Rosa, ged. 16-12-1753, overl. Brakel 14-8-1829, tr. 21-6-1778 Adriaan Hermse van der Meyden.
6. Maria Anthonis Rosa, ged. 9-5-1756.
7. Klaas Anthonis Rosa, ged. 15-10-1758, begr. Andel 3-5-1766.
8. Jan Anthonis Rosa, ged. 20-9-1761, begr. Andel 16-1-1781.
9. doodgeboren kind, begr. Andel 6-9-1764.

Vc. Cornelis Goverts Rosa, ged. Andel 24-5-1711, begr. Andel 21-5-1784, otr./tr. Andel 14-4/6-5-1742 Trijntje Sweers Bouman, ged. Andel 16-10-1718, begr. Andel 5-3-1804, dr. van Sweer Joosten Bouman en Maria Dirkse Vermeulen.

Uit dit huwelijk, ged. te Andel:

1. Govert Cornelis Rosa, ged. 18-11-1742.
2. Sweer Cornelis Rosa, volgt VIa.
3. Jan Cornelis Rosa, volgt VIb.
4. Jacob Cornelis Rosa, ged. augustus 1749, begr. Andel 6-3-1790.
5. Peter Cornelis Rosa, geb. 3-10-1751, overl. Andel 23-10-1820.
6. Maria Rosa, ged. 20-1-1757, overl. Andel 30-12-1815, otr./tr. Andel 25-5/16-6-1782 Anthonij Kieboom.
7. Govert Cornelis Rosa, volgt VIc.

VIa. Sweer Cornelis Rosa, ged. Andel 5-4-1744, begr. Andel 30-12-1803, otr./tr. Andel 8/28-5-1778 Cornelia Cuup, ged. Andel 28-1-1759, dr. van Corstiaan Cuup en Adriaantje van Rijswijk.

Uit dit huwelijk, (geb. en) ged. te Andel:

1. Trijntje Sweers Rosa, ged. 27-1-1780, tr. Gerrit Mathijsz Verwijs, ged. Andel 13-2-1777, zn. van Mathijs Verwijs en Pieterella van Andel.
2. Adriaantje Sweers Rosa, ged. 10-6-1781, tr. Anthonij Bastiaans Straver, ged. Andel 4-2-1773, zn. van Bastiaan Jans Straver en Maria Ariens Rosa (zie B, Va-3).
3. Maria Sweers Rosa, ged. 15-2-1784, tr. Arent Arentse.
4. Corstiaan Roza, geb./ged. 25/25-6-1786, tr. *Andel 13-11-1812 Eeltje Kamerman.*
Uit dit huwelijk zijn tien kinderen Roza geboren.
5. Cornelis Roza, geb./ged. 29-4/5-5-1789, tr. *Andel 4-9-1811 Teuntje Naijen.*
Uit dit huwelijk zijn tien kinderen Roza geboren.
6. Jan Sweers Rosa, geb./ged. 13/16-10-1791, begr. Andel 8-5-1794 (is verdronken).
7. Johanna Roza, geb./ged. 17/20-7-1794, tr. Andel 11-6-1817 Corstiaan Naaijen.
8. Lena Roza, geb./ged. 17-2/10-3-1799, tr. Andel 11-10-1836 Giliam Smits.
9. Cornelia Sweers Rosa, geb./ged. 28-1/5-2-1804, overl. Andel 18-6-1842, tr. Andel 24-12-1829 Antonie Smits, geb./ged. Giessen 16/23-10-1803, vlasboer, later bouman, overl. na 1-5-1862.

VIb. Jan Cornelis Rosa, ged. Andel 25-12-1746, otr./tr. Andel 24-7/16-8-1778 Cornelia Anthonis de Raade, ged. Andel 31-10-1745, dr. van Antonij Janse de Rade en Anneken Joosten van Triest.

Uit dit huwelijk, ged. te Andel:

1. Cornelis Roza, ged. 22-8-1779, overl. *Andel 22-11-1831, tr. Andel 23-2-1814 Jacoba de Rade.*
Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen Roza geboren.
2. Anthonij Roza, ged. 16-9-1781, overl. *Andel 8-12-1831, tr. Andel 28-2-1812 Jannigje van Andel.*
Uit dit huwelijk zijn twee kinderen Roza geboren.

Vic. Govert Cornelis Rosa, ged. Andel 9-8-1761, overl. Andel 22-11-1831, otr. Andel 8-2-1793 Anneke van Andel, ged. Andel 1-3-1759, dr. van Jan Dirkse van Andel en Johanna Cuypers.

Uit dit huwelijk, geb. en ged. te Andel:

1. Cornelis Goverts Rosa, geb./ged. 13/16-6-1793, tr. (1) *Brakel 26-3-1819 Berbere de Vries*; tr. (2) *Andel 16-6-1849 Aaltje van Zon*.
Uit het eerste huwelijk zijn twaalf kinderen Roza en uit het tweede huwelijk zijn drie kinderen Roza te Andel geboren.
2. Jan Goverts Rosa, geb./ged. 12/13-7-1794.
3. Trijntje Goverts Rosa, geb./ged. 4/6-9-1795.
4. Jacob Roza, geb./ged. 17/20-10-1799, tr. Andel 18-7-1834 Jannigje van Andel.
5. Johanna Goverts Rosa, geb./ged. 20/27-9-1801.
6. Judith Goverts Rosa, geb./ged. 6/10-4-1803, tr. (1) Cornelis van Wijnen; tr. (2) Wijk en Aalburg 17-2-1844 Daniel Vos.
7. Zweerus Goverts Rosa, geb./ged. 17/26-10-1806.

Vd. Arien Goverts Rosa, ged. Andel 11-2-1714, begr. Andel 25-9-1770, tr. Andel 17-4-1737 Maria Jans van Ouwerkerk, ged. Almkerk 9-7-1713, begr. Andel 28-6-1759, dr. van Jan Cornelis Ouwerkerk en Lijsbeth Jans Ouwerkerk.

Uit dit huwelijk, ged. te Andel:

1. Johannis Ariens Rosa, ged. 8-9-1737, begr. Andel 4-12-1748.
2. Lijsbeth Ariens Rosa, ged. 14-6-1739, begr. Andel 17-8-1790, otr./tr. Andel 28-4/15-5-1769 Joost Willems van Haaften, ged. Almkerk 29-10-1740, overl. na 1795, zn. van Willem van Haaften en Lena van Tilburg.
3. Govert Ariens Rosa, volgt Vid.
4. Fijke Ariens Rosa, ged. 5-5-1743, otr./tr. Poederroijen 10/31-10-1762 Gijsbert van Veen.
5. Arien Ariens Rosa, volgt Vie.

Vid. Govert Ariens Rosa, ged. Andel 1-3-1742, overl. Andel 11-8-1816, otr./tr. Andel 12-6/5-7-1772 Theuntje Huiberts van Andel, ged. Andel 26-12-1748, dr. van Huijbert Janse van Andel en Anna van Beest.

Uit dit huwelijk ged. te Andel:

1. Arien Goverts Rosa, ged. 27-6-1773, begr. Andel 21-8-1829, tr. *Maria Elisabeth Hartman*.
Uit dit huwelijk zijn negen kinderen Rosa/Roza geboren.
2. Huibert Goverts Rosa, ged. 30-10-1774, begr. Andel 8-12-1775.
3. Maria Goverts Rosa, ged. 1-9-1776.
4. Huibert Roza, ged. 2-8-1778, tr. Andel 30-6-1829 (niet) Maria Roza, geb./ged. Andel 6/21-2-1788 (zie B, Vie-1).
Uit dit huwelijk is te Andel een dochter Teuntje Roza (1813-1878) geboren.
5. Jan Goverts Rosa, ged. 17-12-1780, koopman, tr. *Mereke Hak*.
Uit dit huwelijk zijn negen kinderen Rosa/Roza geboren.
6. Adrianus (Arij) Goverts Rosa, ged. 16-3-1783.
7. Anneke Goverts Rosa, ged. 1-8-1784, begr. Andel 11-4-1787.
8. Adrianus (Arij) Goverts Rosa, geb./ged. Andel 23/25-6-1786, overl. 24-5-1845, tr. *Leerdam 28-5-1820 Petronella Hartman*.
Uit dit huwelijk zijn zes kinderen Roza geboren.
9. Peter Goverts Rosa, geb./ged. Andel 21/25-5-1788.

Vie. Arien Ariens Rosa, ged. Andel 2-10-1746, overl. Andel 23-7-1827, otr./tr. Andel 16-2/6-3-1788 Johanna Janssen Naaijen, ged. Andel 7-1-1748, dr. van Jan Ariens Jajen en Teuntje Versteeg.

Uit dit huwelijk:

1. Maria Roza, geb./ged. Andel 6/21-2-1788, overl. Andel 9-9-1834, tr. Andel 30-6-1829 Huibert Roza (zie B, Vid-4).
2. Jan Ariens Rosa, geb./ged. Andel 6/13-12-1789, kastelein, overl. Giessen 3-10-1828, tr. Giessen 22-2-1821 Elizabeth Elshout.
Uit dit huwelijk zijn drie kinderen Roza geboren.

IIIb. Aert Goverts Rosa, begr. Andel 26-6-1711, otr. Andel 9-6-1697 Pieternella Klaesse.

Uit dit huwelijk:

1. Lijsbeth Aerts Rosa, ged. Andel 23-3-1698, begr. Andel 19-11-1711.
2. Cornelis Aerts Rosa, ged. Andel 9-10-1701, begr. Andel 28-11-1701.
3. Geertruij Aerts Rosa, ged. Andel 3-9-1702, begr. Andel 5-1-1748, otr./tr. Andel 30-10/21-11-1734 Jan Straver(s), ged. Babyloniënbroek 16-5-1683, begr. Andel 29-4-1750, weduwnaar Maria de Roij, zn. van Thony Hendricksen Straver en Janneke Jans Herwijnen.
Uit deze relatie is een dochter, Geertjen Rosa, geboren (ged. Andel 25-12-1727).
4. Adriaentje Aerts Rosa, ged. Andel 17-9-1704, begr. Andel 19-12-1705.
5. Gijsbert Aerts Rosa, volgt IVc.
6. Adriana Aerts Rosa, ged. Andel 3-3-1709.
7. Leendert Aerts Rosa, begr. Andel 1-2-1757, otr./tr. Andel 11-8/5-9-1743 Janna Boeijen, weduwe van Jan Vink.

IVc. Gijsbert Aerts Rosa, ged. Andel 27-2-1707, begr. Andel 30-3-1754, otr./tr. Andel 26-3/19-4-1745 Anthonetta Stevens van Vuuren, ged. Andel 26-11-1673, begr. Andel 11-2-1774, dr. van Steven Jans van Vuuren en Lijsbeth Jooste Bouman.

Uit dit huwelijk, ged. te Andel:

1. Lijsbeth Gijsberts Rosa, ged. 22-8-1745, tr. Dordrecht 10-5-1778 Abraham Nunninkhoven.
2. Aert Gijsberts Rosa, volgt Ve.
3. Pieternel Gijsberts Rosa, ged. 8-1-1747.

Ve. Aert Gijsberts Rosa, ged. Andel 7-1-1748, tr. Ooltgensplaat 5-3-1780 Teuntje Kleinjan.

Uit dit huwelijk, geb. te Ooltgensplaat:

1. Anthonetta Rosa, geb. 30-6-1780.
2. Geert(Gerrit) Rosa, geb. 11-9-1785, tr. Ooltgensplaat 2-11-1809 Elisabeth Dirks Visscher.
Uit dit huwelijk is te Ooltgensplaat een zoon Aart Rosa geboren.
3. Anthonetta Rosa, geb. 19-7-1786.
4. Gijsbertus Rosa, geb. 12-3-1790, overl. Ooltgensplaat 8-12-1832, tr. Ooltgensplaat 30-4-1810 Maria van Veggelen.
Uit dit huwelijk zijn te Ooltgensplaat vijf kinderen Ro(o)sa geboren.
5. Jannetje Rosa, geb. 15-8-1792, overl. Ooltgensplaat 27-1-1861.
Uit dit huwelijk zijn te Ooltgensplaat twee zonen Ro(o)sa geboren.
6. Jan Rosa, geb. 28-8-1795.

IIIc. Anthonij Goverts Roosa, tr. Katharina van Diepenbeek (alias van Kasbeek).

Anthonij is vermoedelijk van Andel naar Den Haag vertrokken.

Vooraf de naam van het eerste kind wettigt het vermoeden dat diens vader de Andelse Anthonij Goverts is. Ook Johannes Govert (1694-1764) die in 1720 huwde met Anna Catharina Kramers (Cramers) zou een zoon van Anthonij en Katharina kunnen zijn. Dit zou mogelijk een verklaring kunnen zijn voor hier volgende 'Haagse Ro(o)sa-tak', niet te verwarren met andere Haagse Rosa's uit het niet-verwante Zeeuws-Hollandse magistratengeslacht.

Uit dit huwelijk:

1. Govert Hijmans Roosa, ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 14-5-1683.
2. Anthonis Roosa, volgt IVe.
Mogelijk: 3. Johannes Govert Roosa, volgt IVf.

IVe. Anthonis Roosa, ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 27-5-1688.

Uit dit huwelijk:

Mogelijk: 1. Johannes Antoni Roosa, volgt Vf.

Vf. Johannes Antoni Roosa, tr. Huybertina de Bus.

De vader-zoon verwantschap is niet bewezen, maar aangenomen op grond van naamsovereenkomst.

Uit dit huwelijk:

1. Antoni Roosa, ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 23-11-1791.

IVf. Johannes Govert Roosa, tr. 's-Gravenhage 14-4-1720 Anna Katharina Kramers.

De vader-zoon verwantschap is niet bewezen, maar is slechts gebaseerd op de naamovereenkomst. De doopaantekeningen van Susanna en Johanna zijn nog niet gevonden.

Uit dit huwelijk:

1. Theodorus Roosa, volgt Vg.
2. Elizabeth Roosa, ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 12-10-1727.
3. Susanna Rooza, geb. 1740, overl. 1803, tr. 's-Gravenhage 3-12-1769 Johannes Christiaan Welling.
- Mogelijk 4. Johanna Roosa, volgt Vh.

Vg. Theodorus Roosa, ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 24-10-1725, tr. Willemijntje Tili.

Uit dit huwelijk:

1. Maria Roosa, ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 4-12-1765, tr. Coenraad Hasselman.

Vh. Johanna Roosa, begr. 's-Gravenhage 7-3-1796.

Over Johanna is niet veel bekend. Het staat niet vast wie haar vader is.

Haar zoon uit een onbekende relatie is:

1. Ferdinand Roosa, ged. 's-Gravenhage 12-2-1777, overl. ald. 29-6-1855, tr. (1) 's-Gravenhage 10-5-1801 Wilhelmina van den Berg; tr. (2) 's-Gravenhage 30-8-1820 Johanna Mulder.⁶⁵
Uit beide huwelijken zijn te 's-Gravenhage elk zes kinderen Roosa geboren.

IIc. Jan Heymensz Rosa.

Kinderen:

1. Maria Jans Rosa, begr. Andel 24-5-1714, tr. Willem Ariens Naaijen.
2. Jacomijne Jans Rosa, overl. Andel 23-12-1720, tr. Rijswijk 18-5-1664 Jan Bastiaans Crullardt.
3. Heymen Jans Rosa, schepen te Andel (1692-1712), begr. Andel 13-6-1719, tr. Giessen 15-2-1688 Maria Janse de Man.
4. Eyken Jans Rosa, tr. Anthonie Ariens van Andel.
5. Judith Jans Rosa, tr. Gorinchem 8-5-1661 Lambert de Rotarie.

C. De Abraham-tak

I. Abraham Gijsbertz Roosa, geb. Herwijnen 1587, waardsman (1618, 1632), buurmeester (1623, 1647), schepen Tuil (vanaf 1636), overl. 1651, tr. (1) Herwijnen november 1612 Maijke Cornelisse van Weelt; tr. (2) Jenneke Teunisse, weduwe Kuyst.

Uit het eerste huwelijk:

1. Gijsbert Abrahamsz, geen nakomelingen bekend.
2. Mayke Abrahams, tr. Driel 1642 Noel Bellingam, schoolmeester Frans en Duits te Driel.
3. Marike Abrahams Rosa, tr. Heijcoop Ds. Langenholt.
4. Johan Abrahamsz Rosa, geb. Herwijnen, secretaris (1648-1679), schepen Tuil, kerkmeester, rentmeester, ongehuwd, overl. Herwijnen.

Uit het tweede huwelijk:

5. Aert Abrahamsz Rosa, volgt IIa.
6. Govert (Geurt) Abrahamsz Rosa, volgt IIb.

IIa. Aert Abrahamsz Rosa, geb. Herwijnen, tr. (1) Herwijnen 25-11-1656 Anneke Ariens de Jongh; tr. (2) Herwijnen 31-7-1670 Cornelia Adriaans Brandt.

Uit het eerste huwelijk:

1. Abraham Aertsz Rosa, volgt IIIa.
2. Jenneke Aerts Rosa, ged. Herwijnen 29-4-1660, begr. Andel 9-1-1738, otr. Andel 4-5-1692 Gerrit Bastiaensen Hollander, weduwnaar van Geertruy Gijsberts.
3. Aert Aertsz Rosa, volgt IIIb.

4. Maria Alerts Rosa, ged. Herwijnen 4-5-1665, tr. Herwijnen 29-4-1687 Wouter Nootboom.

Uit het tweede huwelijk:

5. Gijsbert Aertsz Rosa, volgt IIIc.

IIIa. Abraham Aertsz Rosa, geb. Herwijnen 1657, schepen Tuil (1716-1718, 1726), begr. Herwijnen 12-5-1744, tr. Herwijnen 18-4-1686 Lijntje Aarts van de Grient, weduwe van Cornelis de Jongh.

Uit dit huwelijk, ged. te Herwijnen:

1. Geurt Abrahamsz Rosa, ged. 25-12-1686.
2. Engelke Abrahams Rosa, ged. 15-1-1688.
3. Anneken Abrahams Rosa, ged. 18-12-1689, overl. 1694.
4. Aert Abrahamsz Rosa, ged. 20-12-1691, jong overleden.
5. Anneken Abrahams Rosa, geb./ged. 1/6-4-1694, tr. Herwijnen 4-5-1723 Cornelis Peters van Diest, wagenmaker.
6. Aert Abrahamsz Rosa, ged. Herwijnen 29-5-1698, schepen Tuil (1732-1734), waarschijnlijk ongehuwd overleden.

IIIb. Aert Aertsz Rosa, ged. Herwijnen 26-10-1662, tr. Rotterdam 21-5-1690 Jannetje Jans van de Haspel.

Uit dit huwelijk:⁶⁶

1. Jan Ariensz Roosa, jong overleden.
2. Maria Ariens Roosa.
3. Jan Ariensz Roosa.
4. Annetje Ariens Roosa, ged. Rotterdam 18-11-1691.
5. Maria Ariens Roosa.
6. Annetje Ariens Roosa, geb. 1695, tr. Rotterdam 22-10-1730 Jan Cornelisz de Geus.
7. Fijtje Ariens Roosa, geb. 1698, tr. Rotterdam 30-3-1739 Willem Arnoutsz Riethooven.
8. Maria (Marijtje) Ariens Roosa, ged. Rotterdam 5-4-1699, otr. Rotterdam 16-10-1737 Aert Aertsz Weuijster.
9. Neeltje Ariens Roosa, ged. Rotterdam 2-10-1701, tr. Rotterdam 21-5-1725 Frans Pieters Kap, overl. 10-2-1741.
10. Cornelia Ariens Roosa, ged. Rotterdam 27-3-1705.

IIIc. Gijsbert Aertsz Rosa, geb. juli 1672, tr. Herwijnen 18-3-1734 Geertruy Aerts Nout.

Uit dit huwelijk:

1. Aert Gijsbertsz Rosa, tr. Herwijnen 6-12-1767 Marike Roijens.

IIb. Govert (Geurt) Abrahamsz Rosa, geb. Herwijnen, tr. Herwijnen 12-7-1668 Hendrikske Jans Brouwer.

Uit dit huwelijk:

1. Abraham Geurtsz Rosa, volgt IIIId.
2. Jenneke Geurts Rosa, geb. 26-4-1673, overl. 12-6-1729, otr. Vuren 11-8-1795, tr. Brakel Herman Theunisse Smith, j.m. uit Vuren.

IIIId. Abraham Geurtsz Rosa, otr./tr. Vuren 29-10/20-11-1701 Otje Tielen, j.d. uit Opijnen.

Uit dit huwelijk, ged. te Vuren

1. Hendrikske Abrahams Rosa, ged. 13-8-1702, otr./tr. Vuren 1/22-6-1727 Willem Gijsbertsz van der Vliet, j.m. uit Vuren.
2. Neelke Abrahams Rosa, ged. 26-10-1704, otr./tr. Vuren 24-4/17-5-1734 Gijsbert van den Berg, j.m. uit Vuren.
3. Maria Abrahams Rosa, ged. 22-2-1708, otr./tr. Vuren 17-11/10-12-1730 Jacob Aaldersz. Nout, j.m.
4. Geurt Abrahamsz Rosa, volgt IV.
5. Teuntje Abrahams Rosa, ged. 30-11-1712, otr./tr. Vuren 19-4/17-5-1744 Cornelis van der Vliet, j.m. uit Vuren.

6. Mayke Abrahams Rosa, ged. 28-4-1715.
7. Willem Abrahamsz Rosa, ged. 23-8-1716.
8. Nieske Abrahams Rosa, ged. 25-12-1717.

IV. Geurt Abrahamsz Rosa, ged. Vuren 2-2-1710, otr. Vuren 26-5-1739, tr. Herwijnen 14-6-1739 Maria Schouwenburg.

Uit dit huwelijk, ged. te Vuren:

1. Abraham Geurtsz Rosa, volgt Va.
2. Sandrijntje Geurts Rosa, ged. 17-11-1743.
3. Otje Geurts Rosa, ged. 19-1-1746, otr. Vuren Dirk van Ringelstein, j.m. uit Deil.
4. Hermke Geurts Rosa, ged. 13-11-1748, begr. Vuren 16-7-1806.
5. Hermanus Geurtsz Rosa, ged. 14-3-1751.
6. Teunis Rosa, volgt Vb.

Va. Abraham Geurtsz Rosa, ged. Vuren 27-10-1740, overl. 1-6-1828, otr./tr. Vuren 29-3/15-4-1781 Caatje de Bruijn.

Uit dit huwelijk, geb. en ged. te Vuren:

1. Geurt Rosa, geb./ged. 18/23-2-1783, overl. Vuren 6-2-1842.
2. Dingena Rosa, geb./ged. 18/24-4-1785, overl. Vuren 30-9-1862, tr. Dalem 9-11-1817 Jan Schouwenburg.
3. Jacob Rosa, ged. 5-11-1787, boerenknecht, overl. 30-1-1847, tr. (1) Vuren 17-11-1821 Petertje van Wijk, ged. Vuren 5-11-1796; tr. (2) 15-1-1836 Jenneke van Tuyl, ged. Nieuwaaal 21-3-1809, overl. 18-3-1843.
Uit het eerste huwelijk is één dochter (Kaatje Roza) en uit het tweede huwelijk zijn vijf kinderen Roza geboren.
4. Martinus Rosa, geb./ged. 15/22-2-1789, overl. Vuren 26-9-1850, tr. Dalem 2-9-1815 Geertrui van Wilgenstein.
Uit dit huwelijk zijn te Vuren zes kinderen Roza geboren.
5. Maria Rosa, geb./ged. 19/21-8-1791, tr. Dalem 4-12-1811 Peter den Adel, ged. 24-12-1782, bouwman.
6. Abraham Rosa, geb./ged. 7/23-10-1794, landarbeider, tr. Vuren 9-4-1825 Jantje van Herp, ged. Brakel 6-3-1802.
Uit dit huwelijk zijn te Vuren zes kinderen Roza geboren.

Vb. Teunis Rosa, ged. Vuren 4-7-1756, overl. Vuren 28-8-1850, otr./tr. (1) Vuren 5-4/2-5-1784 Neeltje Smits; tr. (2) 1791 Metje van Diejen.

Uit het eerste huwelijk, geb. en ged. te Vuren:

1. Geurt Rosa, geb./ged. 10/14-11-1784.
2. Jan Rosa, geb./ged. 5/13-11-1785.

Uit het tweede huwelijk, geb. en ged. te Vuren:

3. Neeltje Rosa, geb./ged. 12/13-3-1791, overl. Vuren 13-5-1840, tr. Vuren 9-5-1813 Joost van der Sloot.
4. Geurt Rosa, geb./ged. 3/7-10-1792.
5. Anneke Rosa, geb. 19/27-10-1793, overl. 12-1-1801.
6. Maria Rosa, geb./ged. 31-8/6-9-1795, overl. 11-2-1801.
7. Cornelis Rosa, geb./ged. 29-11/9-12-1798, landarbeider, overl. Vuren 19-1-1879, tr. Vuren 1-4-1824 Pietertje Slijkoord, ged. 1-2-1801.
Uit dit huwelijk zijn te Vuren tien kinderen Roza geboren.
8. Geurt Rosa, geb./ged. 23-1/7-2-1802, landarbeider, overl. Vuren 3-6-1882, tr. (1) Vuren 24-3-1829 Dirkje Slijkoord; tr. (2) 24-3-1842 Areke van Hees.
Uit het eerste huwelijk zijn te Vuren vijf kinderen Roza en uit het tweede huwelijk zijn te Vuren tien kinderen Roza geboren.
9. Anna Maria Rosa, geb./ged. 31-7/5-8-1804.
10. Jan Rosa, geb./ged. 31-10/19-11-1806, landbouwer, tr. Vuren 6-6-1834 Willemkje van Weelden, geb. Haaften 10-8-1812.
Uit dit huwelijk zijn acht kinderen Roza te Haaften en Vuren geboren.

11. Teunis Rosa, geb./ged. 2/16-7-1809, landarbeider, overl. Vuren 2-9-1870, tr. Vuren 10-6-1837 Willemken van den Berg, geb. Vuren 5-1-1815.
Uit dit huwelijk is te Vuren een dochter Metje Roza (1837-1838) geboren.

Noten

1. Assen/Amsterdam (van Gorcum) 1977.
2. W.M.C. Regt, *Genealogie der Familie Fagel*, 's-Gravenhage 1906, pag. 9 (CBG). In dit boekje wordt geen bron hiervoor vermeld.
3. Oud Rechterlijk Archief van de Hoge Bank van Tuil (HBT), dingsignaat 1636.
4. J.H. Cock, dossier Rosa, CBG ; J.A. Schimmel, *Burgerrecht te Nijmegen 1592-1810; Geschiedenis van de verlening en burgerlijst*, Tilburg 1966, pag. 315, nummer 5604 : August Johan Rosa, Thussis (Zwitserland), zilversmid, burger 1-6-1791.
5. J. Zwarts, 'Rosa' (3x), in: P.C. Molhuijsen (e.a.), *Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek*, Leiden 1927, deel VII, pag. 1065-1066.
6. Oud Notarieel Archief Rotterdam dd. 28-4-1655.
7. zie: Enny de Bruijn, 'Genealogie in Herwijnen, de geschiedenis van een handschrift', in: *Gens Nostra* 53 (1998), pag. 23-60 en R. van Roijen, 'De Leidse stadsboden en hun ambtsbroeder Gijsbert van Rijckhuijsen', in: *Leids Jaarboekje* 48 (1956), pag. 136-153.
8. Collins, 'The Roosa Family of Ulster and Dutchess Counties, New York', in: *The New York Genealogical and Biographical Record (NYG&BR)*, vol. 31, July 1900, pag. 163; Louis P. de Boer, 'Roosa Family Notes', in: *NYG&BR*, vol. 58, Apr. 1927, pag. 149; Lila James Roney, 'Roosa Notes, Aldert Heymansen Roosa and the Identity of His Wife, Weyntje Ariens, who settled in Esopus, in 1660', in: *NYG&BR*, vol. 69, Oct. 1938, pag. 307-313; Dirk P. De Young, 'Notes on the Roosa-de Jongh Families', in: *NYG&BR*, vol. 70, Jan. 1939, pag. 33-35.
9. [Maa]: R.H.C. van Maanen, 'Bestuurders en dienaren binnen de Heerlijkheid Herwijnen (1616) 1700 – 1800 (1809)', in: *Stukken en Brokken III*, NGV afd. Betuwe, z.pl. 2000, pag. 28-38.
10. [Alph]: Ds. Evert van Alphen, 'Het geslacht Rosa, Andel-Herwijnen-(Amerika U.S.A.)', in: *Gens Nostra* 20 (1965), pag. 22-25.
11. [San]: Piet Sanders, 'Genealogie Roosa of Rosa te Andel', in: *Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Brabant* 5 (1981), pag. 114-120.
12. [Tref]: E.W. Treffers, '„Geslacht Boom der familie Roosa” uit 1738', in: *Gens Nostra* 37 (1982), pag. 329-342.
13. Uit de rapporten van drs P. Nouwt te Waalre (bilaterale communicatie met de auteur).
14. DTB-boek Herwijnen.
15. Regionaal Archief Leiden, [Rijck]: Van Rijckhuijsen-manuscript, deel II, pag. 27.
16. [Bijl]: A. Bijl, *Over heren, weiden en kastelen*, Den Haag 1992, ISBN 90-800831-1-9, pag. 37.
17. HBT no.1246, fol. 64.
18. [Rijck]: deel III.
19. [San]: HUA (Het Utrechts Archief): Archief van het kapittel van Oud Munster, inv.nr. 754.
20. Streekarchief (SA) land van Heusden en Altena, Rechterlijk Archief (RA) Woudrichem, inv.nr. 463.
21. HUA, Oud Munster, inv.nr. 763.
22. SA Heusden en Altena, RA Woudrichem, inv.nr. 53.
23. HUA, Oud Munster, inv.nr. 755-1.
24. HUA, Oud Munster, inv.nr. 755-2, ao 1637.
25. [Alph]: HUA, Oud Munster, inv.nr. 755, ao 1654, 1656, 1658.
26. SA Heusden en Altena, RA Woudrichem, inv.nr. 53.
27. SA Heusden en Altena, lidmatenregister NH kerk Andel.
28. [Alph]: HUA, Oud Munster, inv.nr. 755, ao 1656.
29. Piet Sanders, Bastiaan van Wijk, in: 'Het geslacht van Rijswijk takken Veen en Wijk & Aalburg en omgeving', in: *Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard* 15 (1991), pag. 24-28.
30. SA Heusden en Altena, RA Heusden, inv.nr. 494, fol. 65.
31. SA Heusden en Altena, RA Heusden inv.nr. fol. 85v.
32. [Alph]: HBT, verso 139 C. Boek 180. Opm.: De inventaris van HBT was ten tijde dat het artikel van Van Alphen verscheen anders ingedeeld dan tegenwoordig.

33. HBT, no. 1246 (boek 180), fol. 139vso.
34. De waardsman of molenmeester was belast met het toezicht op de watermolens en de inning van het 'molengeld'.
35. Het Gelders Archief te Arnhem, Archief Huizen Waardenburg en Nerijnen, inv.nr. 603.
36. [Maa]: pag. 36.
37. [Alph]: HBT, boek 186, ao. 1647.
38. [Alph]: HBT, boek 189, fol. 85.
39. [Alph]: SA Heusden en Altena, RA inv.nr. 7, ao. 1675.
40. [Rijck]: deel II, pag. 124.
41. [Alph]: Boek 11, HBT, ao. 1642.
42. [Rijck].
43. verlijt = beleend op een erfgenaam.
44. 22: 8: 0 = 22 gulden, 8 stuivers, 0 cent.
45. 'met ledige hand': bij het vernieuwen van de leenovereenkomst, die plaatsvindt bij overlijden van de leenheer of bij de vererving van een erfleen op een nieuwe leenman behoeven niet opnieuw hofrechten te worden betaald.
46. [Bijl]: pag. 58.
47. [Rijck]: I/2, pag. 5.
48. [Rijck]: deel II, pag. 30.
49. DTB-boek Herwijnen: in 1687 en 1690 worden kinderen gedoopt van Gerrit Verploegh en zijn vrouw Lijsbet Falcken.
50. [Rijck]: deel II, pag. 25.
51. Men kende het woord familie niet: met 'vrienden' wordt 'naaste familie' bedoeld.
52. [Bijl]: pag. 44; zie ook: F. van Mieris, *Groot charterboek der graaven van Holland, van Zeeland, en heeren van Vriesland*, Leiden (van Eck) 1755, dd. 14-2-1417.
53. [Dek]: A.W.E. Dek, 'De adellijke geslachten Van Culemborg en Van Vianen stammende uit de heren van Bosinchem alsmede de uit de Van Culemborgs spruitende heren van Boxmeer', in: *De Nederlandsche Leeuw* 92 (1975), kol. 82-115 en 'Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Van Arkel', in: *De Nederlandsche Leeuw* 83 (1966), kol. 273-290 en 301-327.
54. A.P. van Schilfgaarde, 'Familie-aanteekeningen van Otto van Arkel', in: *De Nederlandsche Leeuw* 60 (1942), kol. 157-159.
55. [Dek]: *De Nederlandsche Leeuw* 92 (1975), pag. 82-115.
56. [Rhe]: Th. van Rheineck Leyssius, 'Het nageslacht van Hr. Willem Heer van Striene en zijne tweede echtgenoot Ver Mathilde', in: *De Nederlandsche Leeuw* 55 (1937), kol. 440-442.
57. M. Balen, *Beschrijvinge der stad Dordrecht*, Dordrecht (Onder De Linde) 1677, pag. 71.
58. H.J. Werner, 'Kwartierstaat Werner', in: *Ons Voorgeslacht* 28 (1973), pag. 45 e.v.
59. P.G.F. Vermast, 'De Heeren van Goye', in: *De Nederlandsche Leeuw* 67 (1950), kol. 207-208.
60. C. Hoek, 'De leenkamers van de heren van Wassenaer', in: *Ons Voorgeslacht* 33 (1978), pag. 62 en pag. 68.
61. Een samenvattend overzicht van het veertiende eeuws geslacht Van Rosendael is beschreven in: Engel Roza, 'Ridder Jan van Rosendael en zijn naamgenoten', in: *De Nederlandsche Leeuw* 121 (2004), kol. 112-132.
62. [Tref]: pag. 331. Zie ook [Rijck]: deel I/2, pag. 52.
63. C. Gijsbert Hodenpijl, 'Afkomsst der familien Groenewegen en Rosendael otleend aan een oud handschrift', in: *De Nederlandsche Leeuw* (1894), kol. 30-31.
64. E. Roza, *De Ro(o)sa's van Herwijnen*, Valkenswaard 2004.
65. J.C. van Gulik, '[kwartierstaat] J.C. Van Gulik', in: *Gens Nostra* 52 (1997), pag. 566, kwartier 28-29.
66. In het Van Rijckhuijsen-manuscript (deel II, pag. 117) worden alleen de eerste negen kinderen vermeld. Daar waar preciese data zijn vermeld, zijn die ontleend aan de DTB-boeken van Rotterdam.